

Ikt.sz: OTB/14-1/2012.

OTB-3/2012. sz. ülés
(OTB-60/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának**
2012. március 27-én, kedden, 10 óra 14 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében
megtartott üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend megállapítása, elfogadása</i>	5
<i>A tankönyvellátás várható változásai</i>	5
<i>Dr. Hoffmann Rózsa nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár szóbeli tájékoztatója</i>	5
<i>Kérdések, hozzászólások, vélemények</i>	10
<i>A meghívott vendégek hozzászólásai</i>	18
<i>Szarvas-Ballér Judit (Tankönyves Vállalkozók Országos Testülete)</i>	18
<i>Reményfy Tamás (Mozaik Kiadó)</i>	22
<i>Kiss János Tamás (Nemzeti Tankönyvkiadó)</i>	23
<i>Lukács Szabolcs (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.)</i>	24
<i>Orgován Katalin (Műszaki Könyvkiadó)</i>	28
<i>Nagy Olga (Tudás Kft.)</i>	29
<i>Dr. Hoffmann Rózsa nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár válaszai</i>	30

Napirendi javaslat

1. A tankönyvellátás várható változásai

a) a kiadók előtt álló feladatok

b) a tankönyvterjesztés új rendje

Előadó: dr. Hoffmann Rózsa, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium oktatásért felelős
államtitkára

Meghívott:

Tankönyves Vállalkozók Országos Testülete

Könyvtárellátó Nonprofit Kft.

Nemzeti Tankönyvkiadó

Mozaik Kiadó

Apáczai Kiadó

2. Egyebek

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Pokorni Zoltán** (Fidesz), a bizottság elnöke és

Dr. Pósán László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Osztolykán Ágnes (LMP), a bizottság alelnöke
Bodó Sándor (Fidesz)
Brájer Éva (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz)
Demeter Zoltán (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz)
Pichler Imre László (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Sági István (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Dr. Hiller István (MSZP)
Dúró Dóra (Jobbik)
Ferenczi Gábor (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Brájer Éva (Fidesz) megérkezéséig Cseresnyés Péternek (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz) megérkezéséig Pichler Imre Lászlónak (Fidesz)
Pánczél Károly (Fidesz) Kucsák Lászlónak (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz) megérkezéséig Demeter Zoltánnak (Fidesz)
Földi László (KDNP) megérkezéséig dr. Pósán Lászlónak (Fidesz)
Dr. Sós Tamás (MSZP) dr. Hiller Istvánnak (MSZP)
Michl József (KDNP) Bodó Sándornak (Fidesz)

Meghívottak részéről**Hozzászólók**

Dr. Hoffmann Rózsa államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium)
Szarvas-Ballér Judit, a Tankönyves Vállalkozók Országos Testületének elnöke
Lukács Szabolcs, a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. igazgatója
Reményfy Tamás, a Mozaik Kiadó igazgatója
Kiss János Tamás, a Nemzeti Tankönyvkiadó igazgatója
Nagy Olga, a Tudás Kft. ügyvezetője
Orgován Katalin, a Műszaki Könyvkiadó igazgatója

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 14 perc)

Elnöki bevezető, a napirend megállapítása, elfogadása

POKORNI ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, illetve meghívott vendégeinket, Hoffmann Rózsa államtitkár asszonyt, a Tankönyves Vállalkozók Országos Testületének vezetőjét, Szarvas-Ballér Juditot, a Nemzeti Tankönyvkiadó, a Mozaik Kiadó, illetve az Apáczai Kiadó vezetőit, illetve a Könyvtárellátó Nonprofit Kft. képviselőit.

A tankönyvellátás várható változásai

A mai bizottsági ülésünk témája, illetve tárgya a tankönyvellátás várható változásai, ennek is két alkérdése, a kiadók előtt álló feladatok, illetve a tankönyvterjesztés új rendjének megismerése, megvitatása, hiszen a parlament a tavalyi év során fogadott el egy ezzel kapcsolatos új törvényt, jogszabályt.

Tájékoztatásul minden képviselőtársunk megkapta a Magyar Tudományos Akadémia jelentését a tudomány helyzetéről a 2009-2010-es évekről. Ezt a bizottságunk is tárgyalni fogja, illetve plenáris ülés keretében a parlament egésze tárgyalja. Kiosztottuk, hogy legyen idő tanulmányozni, a házbizottság majd dönt a vita kezdetéről, feltehetően egy pár hét múlva kerül sor a bizottsági megvitatására az anyagnak.

Úgy gondolom, hogy először meghívott vendégeinknek adunk szót, államtitkár asszonynak, a kamara képviselőjének, illetve a kiadók képviselőinek, és utána a képviselőknek, hogy kérdezzenek, illetve hozzászóljanak, illetve ha van olyan a vendégek között, aki szót kér, akkor arról majd külön döntünk, hogy belefér-e a mára tervezett, körülbelül délig tervezett ülésünkbe.

Államtitkár asszony, parancsolj!

Dr. Hoffmann Rózsa nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár szóbeli tájékoztatója

DR. HOFFMANN RÓZSA nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár: Tisztelettel köszöntöm az oktatási és tudományos bizottság tagjait és a kedves meghívott vendégeket. A mai alkalmat én inkább egy konzultációs lehetőségnek és alkalomnak tekintem, mintsem döntés-előkészítő vagy döntéshozó alkalomnak, lévén, hogy a tankönyvellátás és a tankönyvkiadás helyzetéről, az ezzel kapcsolatos jelenlegi állapotokról és szóba jöhető tervekről nincs annyi újdonság, amit a jelenlévők ne tudnának. A mostani helyzetet persze illik összefoglalnom, hiszen a meghívóból az derült ki, hogy én itt előadást tartok, és ha mégis vannak olyan szereplői ennek a mai megbeszélésnek, akik talán nem olyan régóta ismerik a tankönyvügyet, mint én magam, vagy sokan, akik itt vagyunk, mindazonáltal én magam azt várnám, az segítené a kormányzat munkáját, ha a kérdésekkel és a javaslatokkal ennek a problémahalmaznak a megoldását siettetnénk és előrevinnénk.

Jól ismert, hogy a rendszerváltoztatás idejére nyúlik vissza az az időszak, ami mára voltaképpen kialakult. Az addigi egytantervűséget és egykönyvűséget – nagyrészt egyetlen tankönyv volt minden iskolatípusban és minden tantárgyhoz és évfolyamhoz, egy-két kivételtől eltekintve – felváltotta a tankönyvellátás piacosítása. Így alakult ki mára az a helyzet, hogy jóval több kiadó, mintegy száz kiadó, de gyakorlatilag ebből sokkal szűkebb azoknak a kiadóknak a száma, amelyek a tankönyvpiac igen nagy részét lényegében lefedik, de korlátlan lényegében a tankönyvkiadók száma, akik tankönyvet kiadhatnak, és a terjesztés is a piac szabályai szerint történt.

Mára a tankönyvforgalom ez után a liberalizálás után összecszerűen is igen szépen emelkedett, mintegy 17 milliárdos összeget tesz ki egy évben, amelyből az ingyenesen biztosított tankönyvek száma mintegy 7 milliárd forint. A munkatársamra néztem, bocsássanak meg, nem mutattam be, Kamp Alfréd referens a közoktatás-irányítási szakterületről, akit azért hívtam meg, hogy ha valamilyen konkrét részletkérdést esetleg nem tudnék, akkor ő lenne segítségemre.

A tankönyvellátás és a tankönyvhelyzet szorosan összefügg a tartalmi szabályozással. Mi a tankönyvet, úgy, ahogy ezt a klasszikus pedagógia és az általános didaktikai szakmunkák tárgyalják, alapvetően taneszköznek tekintjük. Egy olyan eszköznek tehát, amely elsősorban a tanulók számára készül, és azt a célt szolgálja, hogy a tanulók otthoni tanulását segítse, információkat nyújtson nekik, és így tovább.

A tankönyv, mint műfaj nagyon sok változáson ment keresztül, nyilván az évszázadokon keresztül, de ezt az alapvető funkcióját mindmáig megtartotta. Azzal együtt is, hogy fokozatosan kiegészül - meglátásunk szerint nem a kívánt ütemben, hanem annál sokkal lassabban – a digitális ismerethordozókkal, amelyeknek a körét szélesíteni kellene. Sok kiadó átállt a digitális megjelenítésre is, de a kifejezetten digitális ismerethordozó céljából készült tananyag kevés van a piacon, inkább azt tapasztaltuk az elmúlt években, hogy a meglévő tankönyveket digitalizálták, és ez a kettő más műfaj.

A tartalmi szabályozással pedig abban az értelemben függ össze nagyon szorosan a tankönyv, hogy mi változatlanul azt a célt követjük és azt az álláspontot foglaljuk el, hogy az iskolában közvetített tartalomnak, legyen az akár ismeretszerzés, akár képességfejlesztés, kompetenciafejlesztés, bármi, az alapvető szabályozó eszköze valamiféle tanterv kell hogy legyen. A tanterv végrehajtására szolgáló, a tanuló otthoni munkáját segítő eszköz pedig a tankönyv.

Az elmúlt egy-két évtizedben ez a logika egy kicsit átalakult, különösen 2003 után, amikor is a nemzeti alaptantervből kikerültek az ismeretek, és az intézmények helyi tantervére bízta az oktatásirányítás az iskolában tanított tartalmat, ebből következett, hogy gyakorlatilag bármilyen tankönyvet választhattak az iskolák, amelyek akár bírtak engedéllyel, akár nem, az is megengedett volt, hogy a tankönyvlistán nem szereplő tankönyvet használhassanak.

Ily módon a tankönyvek szép lassan, fokozatosan átvették a tartalmi szabályozás szerepét, amely persze, működőképes rendszert eredményezett, szakmai szempontból mégis vitatható, mert a tartalmi szabályozó eszköz a tanterv, alapvetően a kerettanterv. Ezért a tankönyvkiadók - a maguk logikája szerint nagyon helyesen - a tankönyvek mellé kerettanterveket is akkreditáltattak. Elég sok jóváhagyott kerettanterv található a honlapon, és arra készítették a tankönyveket, és kialakult egy olyan helyzet, hogy a tantárgyak többségére átlagban két vagy annál több választható tankönyv szerepelt csak a jóváhagyott tankönyvlistán, amelynek nem lett végül is árleszorító hatása sem, mint ahogy azt eredetileg tervezték az oktatásügy irányítói, hanem inkább árfelhajtó szerepe lett. Ez a mostani 17 milliárdos forgalom körülbelül majdnem tízszerese a 10-15 évvel ezelőtti forgalomnak. Ebben természetesen az infláció és minden szerepet játszik.

Ez a mai helyzet. Ugyanakkor a tankönyvkiadóknál, amelyek a klasszikusan vagy hagyományosan, vagy már a rendszerváltoztatás utáni idők lehetőségével nagyon jól élve, ráálltak a tankönyvkiadásra, nagyon komoly szellemi tudás halmozódott fel, ezért az ő szerepük a közoktatás, köznevelés működtetésében és tartalmi közvetítésében meghatározó, és nyilvánvalóan az is marad.

Ez a mai helyzet. Amit pedig változtatni akarunk, az mind ismert a köznevelési törvény vitájából, illetve a törvényben található néhány mondatból, ezt tudom megerősíteni, illetve megismételni.

A tartalmi szabályozásban visszatérünk ahhoz az állapothoz, amely a magyar neveléstörténetet egészen 2003-ig jellemezte, hogy tudniillik központilag kiadott tanterv

alapján folyik majd a tanítás az iskolákban. Az első nemzeti alaptantervet tekintjük műfajilag mintának, amelyben szintén volt tananyag-meghatározás. Nyilvánvalóan jól emlékeznek rá, az 1995-ben kiadott nemzeti alaptantervben tartalmi előírások, követelmények is szerepeltek. Ez az, amely megszűnt 2003-ban, ehhez akarunk visszatérni. Viszont a nemzeti alaptantervet továbbra is minimum szabályozónak tekintjük. Nem könnyű ezt a munkát elvégezni, amely ezekben a napokban zajlik, hogy a szakemberek által összeállított első variációt megszüőrjünk és mennyiségileg csökkentjük azt a tananyagot, amelyet mindenki számára kötelezőnek tartunk.

Hangsúlyoznám, hogy az iskolák önállóságát olyan értéknek tekintjük, amelyet mindenképpen meg akarunk tartani. Vélhetőleg nem olyan mennyiségben, mint ahogy ezt a megelőző oktatásirányítás elvárta, mintegy 10 százalékot adtunk az iskolák szabadságánál, amely persze, iskolánként változó lehet, lehet ez 5 vagy akár 20 százalék is, egy minimumszabályozás mellett ezek az arányok nem olyan fixek.

Ezzel a szabályozással alapvetően az a célunk, hogy a közoktatás tartalmi egységét, ha úgy tetszik, az esélyegyenlőséget fokozzuk, javítsuk, közelítsük egymáshoz az elvárásokat, a követelményeket meghatározzuk és ellenőrizhetővé tegyük azt, hogy valóban azt a tananyagot, amelyet erre felhatalmazott szerve az államnak kiad, azt valóban minden magyar gyerek megtanulja.

Visszatérek egy pillanatra még, ha megengedik a tartalmi szabályozásnak ahhoz a részéhez, amelyet ha jól emlékszem, két hete egyébként is tárgyalt az Oktatási és tudományos bizottság, a nemzeti alaptantervvel kapcsolatban volt itt egy ülés, amelyre én magam nem tudtam eljönni, de tájékoztam róla. Azért azt fontos tudni, hogy ez nem egy politikai dokumentum. Meglátásunk szerint 150 szakember különböző struktúrákban dolgozott a nemzeti alaptanterven, és lesz egy olyan jóváhagyó testülete is, amely a magyar szellemi életet reprezentálja, mert azt szeretnénk ezzel üzeni, hogy a nemzeti alaptanterv az a tartalmi szabályozója a közoktatásnak, amelyben hosszabb távra gondolkodva próbáljuk meg biztosítani azt, hogy a magyar gyerekek a magyar iskolarendszerben és a nemzetiségi gyerekek, és a fogyatékkal élő gyerekek valóban milyen műveltségi javakkal találkoznak. Most egy egységesebb, kötöttebb, bár az iskoláknak szabadságot hagyó, de mégiscsak központosítottabb tartalmi szabályozás mellett nincs szükség arra, hogy 10-15-féle tankönyvből válasszanak az iskolák és a gyerekek, mert eleve a tankönyv műfaját is szép lassan olyan szakmai szempontok szerint szeretnénk változtatni, amelyben nem a terjedelmi és nem a formai előírások a döntőek, hanem él a tankönyv azzal, amit a modern idők kínálnak, a digitális tananyag és az ismeretszerzés nagyon gazdag bázisán.

Sokszor halljuk laikusoktól is meg szakemberektől is, és mindannyian tudjuk, hogy ma már az iskolában nem a pedagógus és nem a tankönyv az ismeret egyetlen forrása, különböző százalékra teszik a kutatások, hogy a gyerekek az ismereteik hány százalékát szerzik az iskolából, a tankönyvekből, kevés olyan szakember van, aki 50 százalék fölé teszi, inkább 50 százalék alá, hiszen a televízió, az internet, a kinyílt világ az, ami az ismeretszerzést elősegíti. Ez óhatatlanul meg kell hogy változtassa a tankönyvnek a hagyományos szerepét és műfaját is, meg a tanári munkát is, sokkal inkább egy koordinátori, rendszerező, szintézist alkotó, hangsúlyokat elhelyező, összefüggéseket megláttató irányba kell elvinni a legtöbb tananyag-szabályozást. Ezért tehát a tankönyvek műfaja is vélhetőleg változik.

Az eddigi rendszerben tehát ezt jól ismerik a jelenlévők, hogy hogyan működött, a legtöbb esetben kiadók nyújtották be az elbírálásra a már kész vagy majdnem kész tankönyveiket, ezt egy elég szigorú zsűri ellenőrizte, az Országos Köznevelési Tanácsnak volt eredendően feladata, hogy a tankönyvbírálatokat elvégezze, és azok a tankönyvek, amelyek átestek ezen a szűrőn, felkerülhettek a tankönyvlistára.

A tankönyvbírálat rendszerét nyilvánvalóan állandóan változó, de nyilvánosságra hozott szempontok szerint fenn akarjuk tartani. Tehát továbbra is az az álláspontunk, hogy a tankönyveket tartalmilag is és formailag is vizsgálni kell arra avatott szakértői testületnek, hiszen óriási a felelősségünk, még akkor is, ha a gyerekek az ismereteiknek mondjuk csak a 40 százalékát szerzik a tankönyvekből.

Nem titkolom azt sem, hogy a tankönyvbírálatnál a formai szempontok mellett azért nagyobb hangsúlyt akarunk helyezni a tartalmi szempontokra is, az elmúlt egy-két évtizedben jóllehet nem volt rendszeres forrása a tankönyvbírálatnak, voltak folyóiratok, amelyek visszatérően közöltek tankönyvbírálatokat, de nem volt kialakult rendszere, és nem jelent meg minden tankönyvről alapos, szakszerű bírálat. Így is a szakirodalomban, a szakajtóban megjelent tanulmányok az elmúlt húsz évben azért nagyon sokszor rámutattak olyan szakmai hibákra, amelyek az egyes tankönyvekben fellelhetők voltak, egészen odáig, hogy évszámok, nevek helytelenül szerepeltek, és így tovább.

Tehát az alapvetően fontos, hogy egy tankönyvben csak pontosan, szigorúan ellenőrzött adatok szerepeljenek, hogy a gyerekeket ne vezessük félre. Tehát a tartalmi szempontokra jobban akarunk majd ügyelni a tankönyvbírálatnál.

A bírálat legfontosabb szempontja ugyanakkor az lesz, hogy megfelel-e az adott kerettantervnek, hiszen iskolatípusonként lesznek kerettantervek, kettő vagy három vagy adott esetben több is, hiszen kerettantervet jóváhagyathat alternatív mintákat követő iskola is, és az a tankönyv, amely megfelel a kerettantervnek és tartalmilag kifogásolnivaló nincs benne, akkor bekerülhet a forgalomba, nyilvánvalóan - mint mondtam - a féleségek száma csökkenni fog. Időzítés tekintetében azt mondhatom el, hogy lényegében a nemzeti alaptanterv egy-két héten belül véglegesnek lesz tekinthető, a kerettantervek kidolgozása elkezdődött, és ez egy soha be nem fejezett folyamat lesz, tehát kerettantervet bármikor be lehet majd nyújtani a későbbiekben is, tehát egy felülről nyitott folyamat, mégis az előttünk álló év lesz az, amelyben a két-három kerettantervnek meg kell születni, legalábbis a tagozatos iskolák vonatkozásában. Csak felmenő rendszerben lehet bevezetni egy ilyen változtatást, ezért az első új tankönyvek ideális esetben és nagyon gyors munkamenet végén 2003. szeptember 1-jén léphetnek majd be a forgalomba az első, az ötödik és a kilencedik évfolyamon.

Nem titkolom, hogy nem merek arra egyértelmű ígéretet tenni, hogy ez generálisan elkészül minden évfolyamra és minden tantárgyra, ebben az esetben nyilvánvalóan a forgalomban lévő tankönyvek is használhatók lesznek még átmenetileg, hiszen a köznevelés egész rendszerében nincs szó olyan értelmű változásról vagy megújításról, hogy mindazt, ami eddig volt, félre lehessen vagy félre kelljen tenni. Feltételezzük, hogy ugyanazok a tankönyvkiadók jelentkeznek majd új tankönyvekkel, amelyek eddig is a piacon voltak, és az új kerettantervnek megfelelően dolgozzák majd át, csökkentik, alakítják a tankönyveiket. Tehát még most 2012 március végén nagyon nehéz belátni ezt a folyamatot, hogy képesek leszünk-e és képesek lesz-e az egész iskolarendszert kiszolgáló háttérintézmény egy ilyen gyors ütemű változtatásra, de ez a szándékunk, hogy felmenő rendszerben, tehát 2013. szeptember 1-jétől új tankönyvek léphessenek be.

Tartalmilag még azon túl, amit elmondtam, hogy építeni kell a máshonnan szerzett ismeretek becsatornázására, a digitális tananyagok felhasználására, még egy fontos szempontot szeretnénk érvényesíteni az új tankönyvek esetében, azt tudniillik, hogy valóban tegyék lehetővé azt, hogy a tanítás folyamatában úgyszólván minden tanítási órán, most az elméleti órákra gondolok értelemszerűen, az ismeretszerzés és a kompetenciafejlesztés egyaránt megjelenjen. Azt a fajta mesterséges kettéválasztását a pedagógiai munka két oldalának, amelyet a korábbi oktatásirányítás a nem szakrendszerű oktatásban jelenített meg, mi az oktatási folyamat egészében szeretnénk érvényesíteni, hogy élővé váljon az a tudás, amit a gyerekek megtanulnak.

Ezért tehát új szemléletű, új feladatokat tartalmazó, sok-sok gyakorlati példára épülő tankönyvekre van szükség, különösen az alsó tagozaton és az általános iskolában, ezen intézménytípusok funkcióját követve.

A középfokú iskolákban, középiskolákban, ott, ahol az iskola alapvető feladata, az érettségit adó középiskolánál az érettségire való felkészítés, a tudományokba való bevezetés, ott is jelen kell hogy legyen ez a szempont, értelemszerűen erősödik a tudományos felkészítés megalapozása ezekben az iskolákban.

Ami a terjesztést illeti, ebben az évben még nincsen és nem lesz semmilyen változás a tankönyvterjesztéssel kapcsolatban. Egy tavaly megjelent jogszabály értelmében 2012 őszétől a tankönyvterjesztést át fogja venni a Könyvtárellátó – ha jól idézem a szervezet nevét -, tehát azt akarjuk, hogy a tankönyvterjesztés is garantált állami felelősségvállalással történő, központilag biztosított rendszer legyen, amelytől azt reméljük, hogy minden iskolában, minden gyerekhez időben eljutnak a tankönyvek, és a forgalmazás kevesebb összeget tegyen rá a tankönyv árára, mint ami jelen pillanatban előfordul.

Az a támogatási rendszer, amely jelen pillanatban a tankönyvhelyzetet jellemzi, vagyis hogy meghatározott hátránnyal küzdő, hátrányos helyzetben lévő gyerekek – ezt a törvény értelmezi, ez is egy ismert téma – ingyenesen kapnak tankönyvet, ennek az összes költségvetési végösszege, mint említettem, közel 7 milliárd forint. Óriási összegeket fordít tehát az állam arra, hogy a rászorulóknak ingyen kapják meg a tankönyvet, ezt fokozatosan fel akarjuk váltani a tartós tankönyvekkel.

Ez is egy lényeges változása lesz az egész tankönyvszisztemnek. Ennek a garanciája egy tantervi stabilitás, ezt is szolgálja a nemzeti alaptanterv, amelyet négyévenként természetesen felül fogunk vizsgálni, hiszen egy tartós tankönyv attól tartós, hogy körülbelül négy évig használhatják, és nemcsak attól, hogy kemény fedele van, hanem attól, hogy a következő évben nem kell feltétlenül kidobni, mert ugyanabból a tankönyvből lehet tanítani. A tartós tankönyv az általános iskolában szándékaink szerint nem a gyerekek tulajdona lesz, hanem az iskola tulajdona, az iskola könyvtárának tulajdona, amelyet év végén a gyerekek visszaszolgáltatnak a könyvtárnak, a következő évben a következő évfolyam pedig kikölcsönzi onnan. Az amortizációs ideje egy tartós tankönyvnek a felmérések szerint általában négy év, ezt párhuzamba állítjuk a nemzeti alaptanterv felülvizsgálatával. Vagy ugyanazt a tankönyvet nyomják ki négy év múlva ismét, vagy ha változik a tanterv egyik-másik esetben, akkor a tankönyvet is le lehet cserélni.

Ezáltal, ha erre a rendszerre át fogunk tudni állni, jelentős megtakarítás is elérhető, mára a második évben. Az első évben igényel ez a rendszer többletráfordítást. Középiskolában egyelőre nem tervezzük az iskola tulajdonát képező tartós tankönyvek bevezetését, de meglátjuk, fel fogjuk mérni az igényeket, amennyiben van rá igény, és a számítások azt mutatják, hogy ez gazdaságos és megvalósítható, akkor azt sem tartjuk kizártnak, de az általános iskolára vonatkoztatva tartjuk fontosnak, amelynek a tartalmi egységessége alapvető oktatáspolitikai célunk.

Természetesen azok a szülők, akik úgy gondolják, hogy az az előnyös, ha a gyermekük hazaviszi minden nap a tankönyvet és év végén megkapja, és megőrizheti az iskoláskora végéig, ők piaci alapon megvásárolhatják, tehát ez nem lesz tilos. Az első évben azt hiszem, hogy szorosán együtt kell majd működnünk e tekintetben is a kiadókkal és a forgalmazókkal, hogy felmérjük azt a körülbelüli példányszámot, amely szükséges ahhoz, hogy zavartalan legyen a tankönyvellátás.

A gyerekek számát ismerjük. Miután kevesebb lesz a választható tankönyv, a megrendelések alapján ez nyomon követhető lesz, hogy a tartós tankönyvek iskolai példányszáma milyen számosságot igényel, de hogy mekkora igény lesz a szülők részéről saját tankönyv vásárlására, ezt jelen pillanatban még nem tudjuk.

Ez az egész rendszer fokozatosan 2013. szeptember 1-jétől lép életbe. Jelen pillanatban itt tartunk az elgondolások tekintetében, és bízom benne, hogy a mai megbeszélés is hozzásegít bennünket ahhoz, hogy egy lépést tegyünk annak az új tankönyvtörvénynek a megalkotása irányába, amelyet meg kell alkotnunk. Hiszen a tankönyvpiac rendjéről szóló 2001. évi XXXVII. törvényt és a tankönyvvé nyilvánítás rendjét szabályozó 23/2004-es OM-rendeletet értelemszerűen módosítanunk kell még ebben az évben, hogy világosan látni lehessen azt, hogy a jövő évtől kezdve milyen eljárások lesznek bevezetve. Köszönöm szépen, hogy meghallgattak, tisztelettel várom az észrevételeket.

ELNÖK: Köszönöm szépen. A kérdés az, hogy most akarnak-e a képviselő hölgyek és urak az államtitkár asszony által elmondottakhoz kérdéseket feltenni, vagy haladjunk tovább, és hallgassuk meg a többi meghívott vendégünket. *(Ferenczi Gábor jelentkezik.)* Ferenczi Gábor jelezte, hogy most kíván szólni.

Kérdések, hozzászólások, vélemények

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Köszönöm szépen államtitkár asszonynak a tájékoztatást. Lehet, hogy nem leszek népszerű itt a mai bizottsági ülésen.

Először is az lenne a kérdésem, hogy miután itt a bizottságban, illetve a jelenlévő vendégek közül szerintem többen meg tudnak erősíteni abban, hogy 2010-ben készült egy felmérés 400 iskola bevonásával, aminek az eredménye az lett, hogy tulajdonképpen az iskolák többsége magasan a legnagyobb arányban elégedett a jelenlegi rendszerrel. Tehát ilyenformán egyrészt nem értjük, hogy akkor miért szükséges hozzájárulni egy olyan jól működő oktatási alrendszerhez, talán az egyetlen jól működő oktatási alrendszerhez, mint a tankönyvellátás. Azt gondolom, hogy itt alapvetően az iskolák véleményére lehet hagyatkozni, hiszen ők használják ezeket a tankönyveket.

A másik felmerülő kérdés, hogy miért pont a Kelló, tehát miért a Könyvtárellátó Kiemelten Közhasznú Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság kerül előtérbe, mintegy felettes szervként működne a többi tankönyvterjesztő fölé helyezve. Ezt sem értjük, mégpedig azért nem, mert egyrészt gazdasági szempontból nézve, ez a szerv eddig alapvetően hosszú távú, eddig behajthatatlannak tűnő tartozások rendezésével próbálkozott, de alapvetően sikertelenül, tehát gazdasági szempontból gondoljuk, hogy nem működik jól ez a cég. Másrészről pedig, ha a szolgáltatás színvonalát nézzük, ott is hagy némi kívánnivalót, tehát nem értjük, hogy miért pont ezt a szervezetet helyezik a többi fölé.

Számunkra sarkalatosabb kérdés egyébként, főleg ilyenformán, hogy maguk az iskolák nem tartják egyáltalán rossznak ezt a rendszert, sőt ötös skálán 4,1-4,4 közé tehető az elégedettségi indexük, számunkra ezért sarkalatosabb kérdés lenne az, hogy mit tartalmaznak ezek a tankönyvek. Sajnálom, hogy államtitkár asszony nem tudott részt venni az előző bizottsági ülésünkön, ahol a nemzeti alaptantervről beszélgettünk, és sajnos, csak beszélgettünk, mert én is elmondtam a Jobbik Magyarországért Mozgalom aggályait az új nemzeti alaptantervvel kapcsolatban, és úgy látom sajnálatos módon, hogy az általunk felvetett aggályok sohasem találnak meghallgatásra. Több írásbeli kérdésem volt már a tavalyi évben az idén nyilvánosságra hozott NAT-tal kapcsolatban, és miközben ezekre az írásbeli kérdésekre a minisztérium folyamatosan különböző ígéreteket tett, azt tapasztaljuk, hogy a nemzeti alaptantervbe nem került be lényegében semmi, pedig államtitkár asszony is többször hivatkozott arra, én Veszprém megyei vagyok, nálunk Veszprémben is, hogy a nemzeti alaptanterv, illetőleg az új köznevelési törvény alapvetően egy család- és hazaszeretetre szeretné a gyermekeket nevelni, csak mivel hiányzik alapvetően mind a köznevelési törvény tartalmából, mind pedig a nemzeti alaptanterv nemzetstratégiai területeiről, gondolok itt alapvetően a magyar nyelv és irodalom, illetőleg az ember és társadalom fejezetekre, hiányzik alapvetően az a nemzettudatos nevelés, ami ezt meg tudná valósítani. Most itt nem szeretnék

belemenni a részletekbe, ezt az előző bizottsági ülésen kifejtettem, de mindenesetre mind a felsorakoztatott szerzők, mind a felsorakoztatott művek, mind pedig a történelem fejezetben a tanítandó témák hagynak némi kívánnivalót maguk után.

Aztán problémát érzünk abban is, hogy hogyan kívánják megvalósítani az ingyenes tankönyvek rendszerét. Mi azt gondoljuk, hogy mint ahogy államtitkár asszony is elmondta, hogy a gazdag gyermekek megvásárolhatják majd ezeket a könyveket, ez felvet esetlegesen olyan problémákat, hogy elmélyülhetnek azok a társadalmi különbségek a gazdag és szegény gyermekek között, amelyek jelenleg is megvannak. Én is pedagógusként ismerve a gyermekeket, nem biztos, hogy két padtárs esetében, ha az egyiknek új könyve van, a másiknak régi, az nem eredményez valamiféle kisebbségi érzést annak a gyermeknek a tekintetében, akinek a szülei nem tudják megvenni az új tankönyvet.

A másik probléma, hogy négy évig lehetne használni, azt lehet mondani, hogy négy év az amortizációs ideje ezeknek a könyveknek. Jelenleg alsó tagozaton a tankönyvek 10 százalékára igaz, hogy nem írnak bele a gyerekek, hiszen éppen alsó tagozaton sajátítják el az olvasást, írást, tehát képtelenség nem írni a könyvekbe. Tehát mégis akkor hogyan tudjuk megóvni ezeket a könyveket? Azt fogjuk mondani az alsó tagozaton a gyerekeknek, hogy nem írhatnak bele a könyvbe? *(Révész Máriausz: Kérdezd meg, Ausztriában hogyan csinálják!)*

Tehát számomra ez is furcsa, illetőleg bár itt a bizottsági háttéranyagban találunk utalást arra, hogy hatástanulmány készült ennek a javaslatnak az előkészítése során, én azért kíváncsi lennék arra, hogy milyen szakmabeli aláírásokat találunk azon a hatástanulmányon, amire hivatkozik ez a háttéranyag. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Ferenczi Gábornak. Hiller István jelentkezett, majd Révész Máriausz, Osztolykán Ágnes. Rövidsége kérek mindenkit, hacsak egy mód van rá. Parancsolj!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Tisztelt Államtitkár Asszony! Valóban röviden szeretnék kérdezni, mert lényegesnek tartom, hogy a meghívott és jelen lévő vendégek, akik ebben az egész rendszerben alapvető szerepet játszanak, tudják elmondani a véleményüket, de a további beszélgetéshez és értelmezéshez fel kell tennem egy kérdést, hogy önök ezt hogyan látják.

Előre szeretném bocsátani, gondolom, hogy államtitkár asszonynak, esetleg másoknak sem okoz túlságosan nagy meglepetést, én nem az egyes részletekkel nem értek egyet, hanem ezt a koncepciót nem fogadom el, úgy, ahogy van, az egész koncepciót rossznak, erőltettnak, egy mesterségesen centralizált látom, amiben nem a minőség megerősítését, hanem a csak azért is érvelést vélem felfedezni. De ezt most nem kívánom megvitatni, hiszen van egy adott résztéma, és bőven volt, és gondolom, lesz alkalmunk, hogy itt a véleményeinket ütköztessük.

Arra azonban nagyon kíváncsi lennék, hogy ebben a koncepcióban, ami a centralizációnak egy nagyon világos pontja, egy cég, a Könyvtárellátó valóban nemhogy kiemelt, hanem egészen privilegizált szerepet kap a szó eredeti értelmében, olyan jogokkal, jogosítványokkal fog bírni, amivel más nem bírhat.

Öt ilyen feladatot érdemes megemlíteni: az iskolai igények összegyűjtése, a kiadóktól a tankönyvek beszerzése, az iskolákba - ez már az önök tervei szerint egy államosított iskolarendszer mintegy 4 ezer intézménye - a tankönyvek kiszállítása, a díjak beszedése, és az egésznek az adminisztrálása, kontroll, esetlegesen felmerült ellenvélemények kezelése.

Azt szeretném kérdezni, hogy a koncepciónak csak ez a része, hogy kizárólagos előjogokkal látják el a Könyvtárellátót, és ezeket a feladatokat rábízák, ennek a megtervezése, kivitelezése az önök számítása szerint mennyibe kerül? Azt szeretném kérdezni tehát, hogy a koncepció egészébe hogyan illeszkedik az, hogy a Könyvtárellátót egyedülként

egy ilyen valóban óriási feladatra kérik fel, itt azért 15-17 milliárd forint kezelésére, több millió tankönyv fizikális kezelésére és mintegy 4 ezer intézménnyel a folyamatos kapcsolattartásra, hogy arra a 70 kiadóra, akik ezeket a könyveket előállítják, a velük való kapcsolattartásra ne is utaljak. Azt szeretném kérdezni, hogy a Könyvtárellátónak a nyilván szükséges infrastrukturális és egyéb megerősítése mennyibe fog kerülni? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Révész Máriusz!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Köszönöm szépen. Megfogalmazódott bennem, hogy itt vannak olyan képviselők, akik nem teljesen értik, hogy erre a törvényre, vagy erre a megbeszélésre miért is van szükség. Én akkor javasolnám nekik, hogy nézzék meg, hogy milyen köznevelési törvényt fogadtunk el. Hiszen amikor a köznevelési törvényt elfogadtuk, akkor nyilvánvaló volt, hogy ez alapján a tankönyvrendszer nem működhet úgy, mint eddig működött. Tehát ez le is van írva egyébként konkrétan a törvényben, úgyszólván itt nyilvánvalóan ezek a döntések, amelyekről államtitkár asszony beszámolt, ezek a köznevelési törvénynek a következményei. Ha valaki ezt nem érti, akkor szerintem érdemes újra átolvasni a köznevelési törvényt.

Nyilvánvaló, hogy a legnagyobb problémát – és erre is vonatkozna a kérdésem – szerintem az idő jelenti, hiszen rendkívül kevés idő áll rendelkezésre. Nemzeti alaptanterv, ezt követően a nemzeti alaptanterv alapján tankönyveket kell készíteni, ezeket a tankönyveket meg is kell rendelni, és mindezt 2013. szeptember 1-jére végig kell futtatni a rendszeren.

Én igazából a leglényegesebb kérdésnek azt tartom, hogy minden rendben lesz-e. Lehet-e tartani az ütemezést, és ebben várnám államtitkár asszonynak a megnyugtató válaszát.

Én személy szerint azok közé tartozom, akik azt mondják, hogy számos lépésre szükség van, és egy kicsit csodálkozom, hogy mondjuk a Jobbik éppen az SZDSZ által – hogy mondjam - létrehozott tankönyvrendszert védi ilyen lelkesen, hiszen amikor a tanárok nyilatkoznak, akkor azt a rendszert védik most éppen. Nyilván azért, mert megszokták, tehát a tankönyvet kétségkívül megkapják, de hogy ez az egész tankönyvpiac, az egész nemzeti alaptanterv hogyan működött, ez bizony, az elmúlt időszakban alakult ki.

Ahogy én emlékszem, a választási kampányban egyébként ezt elég keményen bírálta egyébként a Jobbik is, és én is azt gondolom, hogy mind a nemzeti alaptantervnél, mind a tankönyvpiacnál nagyon fontos változásokra van szükség.

Azt tapasztalom még mindezen túl vagy arra emlékszem, hogy gyakorlatilag 1990 óta az összes magyar párt, mindenki azt mondta, hogy tartós tankönyvre szükség lenne Magyarországon. Nem volt olyan, aki egyébként ne mondta volna. Ha képviselő úr nem érti, hogy a tartós tankönyv hogyan működik, akkor javasolom, hogy látogasson el Bécsbe egy iskolába, vagy nézze meg Németországban, itt ezeken a helyeken, nyilván ezek sokkal szegényebb országok, mint Magyarország, ezeken a helyeken 3-4 éven keresztül használják a tankönyveket a gyerekek. Nekem az öcsém egyébként nagyjából olyan húsz évvel ezelőtt járt Ausztriában általános iskolába, és éveken keresztül tartós tankönyveket használt, amelyeket egyébként év elején megkapott, év végén pedig le kellett adni.

Nyilvánvalóan azért van szükség egyébként új tankönyvek írására, mert kétségkívül úgy van, ahogy Ferenczi Gábor mondja, hogy a mostani tankönyvekbe egyébként a gyerekeknek bele kell írni. Viszont az a feladat, és szerintem ez mindenképpen támogatandó, hogy olyan tankönyveket kell csinálni, amibe a gyerekeknek nem kell beleírni, ezért le lehet adni. Tehát a tankönyv és a munkafüzet funkcióját, úgy, mint más normális európai országoknál, el kell választani egymástól.

Igazából még azt nagyon fontosnak látom, hogy kiemeljem, hogy a tankönyvpiac nem egy szabadpiac. Tehát itt nem arról van szó, hogy az ember bemegy a boltba, és akkor eldönti, hogy most 12 ezer forintért vagy 15 ezerért vásárol a gyerekének tankönyvet. Ezeket a

tankönyveket meg kell venni. Itt erre kötelezve vagyunk, tehát ez nem egy szabadpiaci döntés, és ebben az esetben, mivel ez egy állami kötelezettség, igenis szerintem van lehetőség arra, hogy az állam ezt bármilyen módon szabályozza, és azt gondolom, hogy üdvözölni is kell ezt a szabályozást, mert magam is azok közé tartozom, akik azt gondolják, hogy az a fajta rendszer, ami az SZDSZ idején kialakult ezen a területen, az a fajta rendszer tovább nem tartható ebben az országban. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Osztolykán Ágnes alelnök asszony!

OSZTOLYKÁN ÁGNES (LMP): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Én is azzal szeretném kezdeni, amivel Ferenczi Gábor képviselő úr kezdte, hogy nagyon sajnálom, hogy államtitkár asszony ezen az elmúlt nemzeti alaptanterves vitán nem tudott részt venni, mert azt gondolom, nagyon fontos lett volna, hogy ne másodkézből hallja azokat a kérdéseket és kételyeket, amelyek megfogalmazódtak a bizottságban.

Nekem is sok bajom van ezzel az egész tankönyvszabályozással, amellet, hogy maximálisan egyetértek a tartós tankönyv gondolatával. Azt, hogy ezt hogyan tudjuk és mikor, tehát az oktatás milyen szinterein lehetne használni, az egy másik kérdés. Azt gondolom, hogy ezt az általános iskolában meg lehet valósítani, és ennek nincs hagyománya, de ez nem jelenti azt, hogy ez egy elvetendő ötlet lenne. De azt gondolom, hogy a középiskola szintjein ezt már nem lehet igazából jól használni, de ez nem jelenti azt ugyanakkor, hogy az általános iskola színterén ez ne lenne egy jelentős szemléletbeli változás.

Azzal, hogy a Tankönyvellátó monopóliumot kap ebben az egész témakörben, ne haragudjon, hogy én ezt így kimondom, de ellenzéki képviselőként kimondhatom, ez több mint valószínű, hogy egy politikai döntés eredménye. Tehát nem látom azt, hogy ez egy megalapozott szakmai döntés lenne, hogy a Tankönyvellátó ilyen monopolhelyzetbe kerül ebben az országban.

Engem sokkal jobban aggaszt ugyanakkor az, hogy ön is elmondta, hogy egy központosított köznevelési törvény - és Révész Máriusz képviselőtársam is erre utalt – egy központosított tankönyvellátási rendszert von maga után és igényel. Ezt csak zárójelben jegyezném meg, hogy az ellenzék nem fogadta el ezt a köznevelési törvényt, tehát az, hogy mi igazából nem osztjuk a tankönyvellátási új szabályozást, az egy szükségszerű helyzet.

Engem sokkal inkább aggaszt az, hogy milyen is lesz ez a központosított tartalmi szabályozás, hogy kik fogják kiválasztani, hogy melyek legyenek azok a módszerek, mik legyenek azok a tartalmak, ahogyan a közül a kétféle könyv közül választani lehet, ha ugyan lesz kétféle, és nemcsak egyféle lesz.

Említette itt az Országos Köznevelési Tanács tankönyvbírálati szerepét, ahol szintén hangsúlyozta államtitkár asszony, hogy a tartalmi bírálatra akarnak figyelni, és arra, hogy megfelelnek-e ezek a kerettanterveknek. Amikor a NAT vitája zajlott, akkor mi számos kérdést tettünk fel a kerettanterveket illetően, nem igazán kaptunk rá választ. Tehát itt nekem van egy kicsi logikai hiányosság, hogy nagyon keveset tudunk a kerettantervekről. Ha ilyen keveset tudunk a kerettantervi szabályozásról, akkor erre hogyan fogunk úgy tankönyveket előállítani, hogy azok 2013 szeptemberében már funkcionáljanak?

Az ismeretszerzés és a kompetencia együtt, azt gondolom, hogy ez egy támogatandó gondolat, azt, hogy ez hogyan mond ellent a tartalmi túlszabályozottságnak, ami a NAT-ban is benne van, ezt nem igazán értem, de ez lehet, hogy csak az én hiányosságom, vagy ezt nem tudom jól átlátni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Én is egy pár gondolatot hozzáfűznék. Az egyik: az a tankönyvszabályozás, amit mi ismerünk, Máriusz, ez nem az SZDSZ teremtménye, ezt vissza kell hogy utasítsam. El kell orozzam ezt a dicsőséget az SZDSZ-től, ennek a rendszerváltás,

az Antall-kormány idején, a '93-as törvény teremtette meg az alapját. Az első Orbán-kormány idején született a tankönyvellátás rendjéről szóló törvény, a kamarát, az akkreditációs rendszert mi alkottuk meg. Ez a mi teremtményünk, beleértve az egész jobboldalt, ha úgy tetszik.

Európa egyik legszigorúbb tankönyv-akkreditációs rendszere, a tartalmi elemek mellett könyvészeti szempontokat is vizsgál, a papír lux erejétől, fényvisszaverő erejétől, hogy ne vakítsa el a gyereket, a szöveggép arányáig, a megengedhető mondatok és szavak hosszáig életkori bontásban. Az egy más kérdés, hogy érvényt szerez-e egy-egy kormány ennek a szigorú akkreditációs rendszernek, és átenged-e rossz vagy kevésbé jó könyveket.

Az SZDSZ egyet tett hozzá, nem is az SZDSZ, hanem egy koalíció, az MSZP és SZDSZ koalíció, hogy eladta az állami tulajdonban lévő Nemzeti Tankönyvkiadót, erről akkor sok vita volt, de ezt tegyük félre. Én azt gondolom egyébként, hogy alapjában jól működik a tankönyvellátási rendszerünk. Lehet javítani, az elmúlt húsz év tapasztalatai alapján érdemes lenne valóban átvizsgálni, hogy milyen könyveket adunk ki, ezek hogyan kapcsolódnak rendszerbe. Erre a nemzeti alaptanterv felülvizsgálata módot is ad, és valóban nemcsak tankönyveket, hanem pedagógiai nevelési rendszereket lássunk magunk előtt, amelyik program, adathordozók, könyv, digitális, hozzátartozó segédkönyvek, tanároknak, szülőknek szóló anyagok, továbbképzési rendszerek, értékelési rendszerek összességéből áll. Tehát ma már nem könyvet fejlesztünk, hanem rendszert, aminek csak egyik eleme az adathordozó, értékelési rendszert fejlesztési célokkal, segédkönyvekkel. Éppen ezért egyébként kritikus az idő, és azért is jöttünk itt össze, azért határoztuk el tavaly, amikor a Kellőről szóló törvény a parlamentben megjelent, hogy átnézzük, hogy hogyan állunk.

Itt két szempontunk van. Az egyik, hogy egy normális üzemmenetet biztosít-e a változás, azaz a Könyvtárellátó képes lesz-e nem a most szeptemberi, mert a monopóliuma csak októbertől érvényes, vagy szeptember végétől, tehát ezt a szeptemberi tankönyvrendelést még a meglévő jogi viszonyok között folytatják le a rendszer szereplői, de a következő évre egy struktúrát felépíteni, amivel szemben az a minimális követelmény, hogy legyen ott a tankönyv a gyerekeknél meg a tanároknál kellő időben.

Ezt szeretnénk szemügyre venni, hogy hogyan állnak ezek. Rosszabb ne legyen, ez a kitűzésünk.

Egy másik kérdés, hogy élünk-e azzal a lehetőséggel, amit a törvény, a nemzeti alaptanterv, a kerettantervek és a tankönyvek felülvizsgálata nyújt, hogy egy valóban korszerű, a húsz év tapasztalatait érdemben levonó fejlesztő munkára képes-e a magyar pedagógiai kultúra. Erre elegendő időt adunk-e. És itt valóban van bennünk aggály, majd ezt nyilván elmondja államtitkár asszony is, a rendszer szereplői is, hogy ha a nemzeti alaptantervet májusban elfogadja a kormány, jó-e, ha a kerettantervek vitája a nyári szünetre esik, és elegendő-e a tankönyvek kifejlesztésére a mondjuk januárig rendelkezésre álló öt hónap, hogy ezek ne egyszerűen újranyomások legyenek, egy kicsit kicserélve a képeket, hanem valóban az elmúlt évek tapasztalatait levonó fejlesztések.

Az, hogy felmenő rendszerben lép életbe a nemzeti alaptanterv – 1., 5., 9. évfolyam -, ez azért nem jelenti azt, hogy a könyveket elég csak ezekre az évfolyamokra kifejleszteni, mert ez egy kicsit olyan, amikor az orosz tanárok elkezdtek angolt tanítani, két héttel a gyerek előtt.

Tehát végre azt szeretnénk, hogy egyben lássuk a folyamatot, ne csak a tankönyv folyamatait évfolyamonként, hanem az ahhoz kapcsolódó valamennyi függelékét. Én ezért azt gondolom, hogy itt az idő szorítása jelentős.

Ehhez kapcsolódik mindaz az egyéb átalakítási szándék, amit államtitkár asszony felvázolt, hogy szűkíteni kívánja a kínálatot. Én a Kádár-korban nőttem fel, hiánygazdaságban, amikor azt tanultuk, hogy a piac jó, miközben nem volt, és hogy a minőség garanciája mégiscsak az, hogy versenyeznek a termékek és a kiadók és

választhatunk. Akkor nekünk azt magyarázták, hogy nem, a minőség garanciája a MEO, a központi minőségellenőrző osztály, amelyik megállapítja, hogy valami jó vagy nem jó. Mégis azt láttuk, hogy a Corvin áruházban a pulóverek bolyhosak, a Maria Hilferstrassén meg nem bolyhosak, tehát valahogy mégiscsak a piac jobban garantálta a minőséget, mint nálunk a minőségellenőrző adminisztrációs osztály.

Miért kell csökkenteni a tankönyvek számát kettőre vagy háromra? Ez az első kérdés. Miért? És ha erre kapunk választ, nem kétlem, biztosan lesz erre válasz, hogyan kell, ki dönti el, hogy melyik kettő? Ki fogja megmondani, hogy a 100 kiadó, a 90 kiadó közül melyik lesz az a 96, amelyik éhkoppon marad, és melyik az a kettő, három vagy négy, amelyiknek a könyvét kiadjuk, elfogadjuk? Még akkor is, ha tudom, hogy a tankönyvek 90 százalékát az NTK, a Mozaik, az Apáczai és a Műszaki adja ki, és az összes többi osztozik a 10 százalékon.

A másik lehetőség – és ez is fel-felvetődik a hírekben -, hogy a kormányzat új állami tankönyvkiadót akar. Van-e ilyen az asztalon? Államtitkár asszony, akar-e a kormány új állami tulajdonú tankönyvkiadót létrehozni?

Én különválasztanám a tankönyvellátásra vonatkozó kérdéseket, ott kaptunk egy vázlatot, és nyilván ezt majd szóban kiegészítitek, és utána fogalmazódnak meg a kérdések.

A nemzeti alaptantervvel kapcsolatban elmondtuk a véleményünket. Azt gondolom egyébként, hogy a májusi elfogadás egyfelől persze szorít bennünket az idő, ugyanakkor amit államtitkár asszony mondott, hogy a NAT minimumszabályozás, én örülnék a legjobban, ha az lenne, de azt látom, hogy a NAT nem minimumszabályozás ebben a formájában. A NAT ma, amit ismerünk, az általunk ismert NAT az a gimnáziumok alaptanterve. Nem látom, hogy hogyan lesz abból lebontva a szakközépiskolák számára tanterv, és azt sem látom, hogy hogyan lesz ebből a szakmunkások számára tanterv. Nagyon fontos kérdés persze, hogy Wass Albert vagy Tormay Cecile, nem akarom ezt lényegtelennek mondani, de mégiscsak alegység-probléma ahhoz képest, hogy a nagy struktúrák hogyan oszlanak meg. Ma a gimnáziumba a gyerekek 31-33 százaléka jár. A gyerekek 67 százaléka szakképzésben vesz részt. Ez a nemzeti alaptanterv ma nem passzol a szakképzésben részt vevő gyerekekhez, a gyerekek 67 százaléka számára túlméretezett.

Azt az 1200 órát, ami a szakmai érettségéhez kell a szakközépiskolában, azt nem látom, hogy hogyan fog beleférni, abba a 10 százalékba biztosan nem.

A másik, hogy hogyan fogjuk kiválasztani a szakmunkástanulók számára az anyag negyedét, ötödét ebből, amit nekik meg lehet tanítani, merthogy ezt nem tudjuk nekik megtanítani, az biztos. Ennek csak az ötödét, jó esetben negyedét tudjuk megtanítani.

Ebben kellene a NAT-nak iránymutatást adnia, hogy milyen elvek alapján kell majd a kerettanterveket megcsinálni, és ebben én azt látom, hogy adós. Ahogyan vitatkoztunk arról, hogy mikor induljon a specializációja egy rendszernek: tagozatok formájában, a középiskolában, a felső tagozatban, már az alsóban, a 7 éves gyerekek képzési útjai elváljanak. Erre bizony, az a 10 százalék elég-e egy humántagozat, egy reáltagozat, egy sakktagozat, egy ének-zenei tagozat létrehozására vagy nem elég? Tartok tőle, hogy nem. Azzal együtt, hogy én nem értek egyet azzal, hogy már 7 éves gyerekeket külön neveljünk, ebben megoszlik a véleményünk itt, a bizottságon belül. Máriusz azt mondja, hogy szerinte kell már sakktagozat elsőtől (*Révész Máriusz: Ezt nem mondtam, zenét mondtam.*) ének-zene, de láthatóan ezek alapvetően stratégiai kérdések, hogy egy korosztály képzési útjai mikor ágaznak el, meddig komprehenzív a rendszer, meddig tartjuk egyben, és mikor fejlesztjük őket külön.

Elmúlt egy óra. Nagyon rövid hozzászólásokat szeretnék, és utána megadnám a szót a vendégeinknek, és utána még egyszer mindenki természetesen a tanulságokat levonhatja. Kucsák László!

KUCSÁK LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Tisztelettel köszöntök mindenkit, különösen a vendégeinket. Én igyekeztem időben jelezni, tehát elnök úr megszólalása előtt szerettem volna elmondani, mert így egy kicsit nehezebb bizonyos szempontból. Persze, nem feltétlenül, mert ez az az eset, amikor nem feltétlenül és nem mindenben osztom azt, amit elnök úr elmondott.

Különbféle megszólalásokat hallhattunk, és abból már-már ez a candide-i, a létező világok legjobbika világ rajzolódott ki 4,1-4-5 közötti mérési eredményeket idézett fel Ferenczi Gábor. Én mérési eredményeket nem, de személyes tapasztalatokat fel tudok idézni, azért szerintem nem ennyire jó a helyzet. A tankönyvpiacra nagyon sok szereplő jelen van, ezek közül sokak képviselői körünkben vannak, némelyeket van alkalmam személyesen is ismerni, tehát elmondható, hogy ez rendkívül színes és színvonalában sem feltétlenül kiegyensúlyozott kínálat, ami jelen van. Vannak kiváló, megbízhatóan jól teljesítő, tartalmilag, szállítási és egyéb tekintetben is jól teljesítő kiadók, és vannak olyanok is nyilván, ahol ez nem feltétlenül áll rendelkezésre.

Hogy állhatott elő ez a helyzet? Kinek a teremtménye? Erről is esett már szó. Azért nem szerencsés elfelejteni azt, hogy 1995-ben, amikor az első NAT napvilágot látott, ez jelentékeny változást hozott be a tankönyvpiacra. Itt indult el igazán az, hogy sokféle, színvonalában is igen sokféle kiadvány jelent meg a piacon. És én itt nem a lux és egyéb tényezőkre gondolva mondom azt, hogy rendkívül kiegyensúlyozatlan minőségű kiadványok vannak jelen, ne felejtjük el azt a problémát, hogy mikor indokolt munkafüzetet adni, mi a helyzet a munkatankönyvekkel, hogyan válik „bestsellerré” egy-egy kiadvány, amikor egyik tanévről a másik tanévre a képeket áthelyezem, az alcímet áthelyezem, átszerkesztem egy picit, de tartalmában nem igazán változik meg, ugyanakkor ezreknek kell megvásárolniuk azt a bizonyos kiadványt.

Tehát ebben biztos, hogy van újragondolnivaló, ezért indokoltnak is látom, hogy itt ennek egy GPS-nyelven szóló újratervezése jelenjen meg. Természetesen szem előtt tartva azt, hogy itt bizonyos határidők szorítanak minket, kötnek minket, de azt, hogy ez a már-már túlterjengő, túlbujánzó világ indokolt legyen, én ebben nem osztom az álláspontot, hogy ez így rendben van. Szerintem indokolt ezt átgondolni. A tankönyvkutatások is alátámasztják talán azt, hogy egy-egy tankönyvben milyen fogalomhasználatok jelennek meg, egy-egy korosztály gyermekei olyan anyagokat kell hogy végigolvassanak, amelyek olyan fogalmakat használni, amelyeket ő korábban nem is tanult, a Kojanitz-féle kutatásokra is lehet itt gondolni. Tehát szerintem számtalan olyan kérdés van, ami itt megfontolandó.

Lezárásképpen még egyet engedjenek meg, hogy hozzáfűzzek. A tartós tankönyvekkel kapcsolatban jó, hogy elhangzott, hogy ez nemcsak fedlapkérdés, tehát nemcsak a külcsín, hanem a belbecs kérdése. Leginkább az utóbbi lenne ebben a fontos, ezért utaltam a „bestseller”-re, amikor évről évre egy picit módosítunk és elég jó bevételre tudunk szert tenni. Nyilván nem én, mert nem vagyok érintett ilyen vállalkozásban sem, hanem esetleg egyes vállalkozások.

Tehát a tartós tankönyvekről talán ennyit.

Még egy gondolat, ami szintén elhangzott, talán Gábortól, hogy az a körülmény, hogy ki az, aki adott esetben megvehet tankönyvet, akkor, amikor egyébként ingyenes tankönyvhasználat rendelkezésére áll, az nem most jelenik meg ebben a körben. Ne felejtjük el, hogy a korábbi kormányok alatt is ingyenes tankönyvhasználatról szólt a jogszabály, aminek a lényege volt az, hogy nem feltétlenül új tankönyv állt a diák rendelkezésére, hanem a tankönyv a könyvtár példányaként ott volt, rendelkezésre lehetett bocsátani. Amennyiben ez minőségében, megfoghatóságában, tartalmában is olyan volt, akkor ez évekig rendelkezésére állhatott. A Máriusz-féle felszólalás nagyjából ezt volt hivatott eldönteni. És itt a sajtónyilatkozatra is reflektálok egy kicsit, hogy nem feltétlenül a használt tankönyv-új

tankönyv a kérdés, hanem az, hogy rendelkezésre álljanak és minél jobb minőségű, jobb beltartalmú kiadványok. Köszönöm szépen a figyelmet.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Révész Máriusz!

RÉVÉSZ MÁRIUSZ (Fidesz): Két rövid megjegyzést szeretnék tenni arra, amit elnök úr elmondott. Az egyik, hogy én fenntartom a véleményem, mert nemcsak a tankönyvpiac rendjéről van szó, hanem a tankönyvpiac azért alakult így, mert a nemzeti alaptanterv nem szabályozott szinte semmit vagy nagyon keveset. Tehát nyilvánvalóan ennek a következménye az, hogy itt teljesen – ahogy Kucsák képviselő úr mondta – eltérő színvonalú könyvek árasztották el a piacot, és ez bizony szerintem, ezt továbbra is fenntartom, hogy döntően az SZDSZ-hez kötődik. Nyilvánvalóan, ha a nemzeti alaptanterv sokkal keményebben szabályoz – ami szerintem helyes -, akkor ennek következményei is lesznek a tankönyvpiacon.

A másik: elnök úrral van egy kis vitánk, de nem olyan nagy, ebben az életutak elválása tekintetében, és szerintem pont azért kell a tankönyvpiacot az eddigieknél szigorúbban szabályozni, mert az életutak már az elsős tankönyveknél elválnak. Hiába mondjuk azt, hogy most nincs sakkszakör, meg nem tudom, micsoda, igazából az elsős gyerekek az egyik osztályból nem tudnak átmenni a másikba, csak fantasztikusan nagy problémák árán. Tehát ebben az esetben, hogy az életutakat összehúzzuk, az esélyeket összehúzzuk, szerintem az eddigieknél egy komolyabb tankönyvszabályozás kell, és meg kell nézni, hogy valóban melyik az a 2-3-4-5 tankönyv maximum, amiből egyébként választani lehet, és ezeket a tankönyveket egyébként úgy kell megírni, vagy úgy kell hogy működjenek, hogy ne legyen nagy probléma, ha a gyerek – látom, hogy Osztolykán Ágnes ezzel nem ért egyet – az egyik iskolából átmegy a másik iskolába, vagy netán az egyik osztályból átkerül a másik osztályba. Majd egyébként esetleg szembesülni fog ezzel, ha erre a döntésre kényszerül, hogy ez micsoda hihetetlen problémát jelent a családok egy nagyon jelentős részének. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ferenczi Gábor!

FERENCZI GÁBOR (Jobbik): Köszönöm szépen. Én is csak nagyon röviden. Egyrészt szeretném megköszönni elnök úrnak, hogy egzakt módon ismertette a tankönyvellátás rendszerének elmúlt két éves alakulását, részben helyre is téve a Révész Máriusz képviselő úr által elmondottakat. Máriusz sem gondolhatja komolyan, hogy nem ismerem az új nemzeti köznevelési törvényt, amikor rengeteg módosító javaslatot nyújtottunk be a Jobbik részéről, és az már más kérdés, hogy miért nem tudtuk végül támogatni. Pont azért nem, mert rengeteg elemében a Magyar Bálint-i oktatási politikát folytatja egyébként az új nemzeti köznevelési törvény. Csak hadd emeljem ki többek között a bukások rendszerének a továbbra is változatlanóságát (*Dr. Hiller István: Én kimegyek. – Derültség, zaj.*), vagy például azt, hogy a keresztény értékrendet továbbra sem helyezi előtérbe. De beszélhetünk akár az integráció kérdésköréről is. Nem akarom ebbe az irányba elvinni.

Tökéletesen egyetértek elnök úrral a tekintetben, hogy miközben a középiskolai tanulók 76 százaléka a szakképzésben vesz részt, véleményünk szerint sem ehhez igazodik a NAT, és azt sem veszi figyelembe, hogy szintén egy felmérés szerint a szakiskolai tanulóknak mintegy 80 százaléka egyébként funkcionális analfabéta. Tehát való igaz, hogy egyébként ez az anyagmennyiség nem ezeknek a tanulóknak szól.

Viszont továbbra is fenntartjuk azt, hogy tartalmában pedig nem szolgálja azokat a kitűzött nemzetstratégiai célokat, mint amiket egyébként a nemzeti köznevelési törvény preambuluma is tartalmaz, illetőleg a NAT-nál is számtalanszor hangoztattak.

Én is kíváncsi lennék arra, hogy mennyibe kerül az átállás, mennyibe kerül a koncepció kivitelezése, egyetértve Hiller képviselő úrral, már csak azért is, mert arra is emlékszünk, hogy a 2011-es költségvetési évben már nem szerepelt a tanárok szakkönyvvásárlási kerettámogatása, ami egy körülbelül 5 ezer forintos összeget jelentett, és mintegy 170 ezer pedagógussal számolva, ez egy olyan 800 millió forintos összeg. Azért kíváncsi lennék, hogy mennyibe kerül itt az átállás, mert én inkább adtam volna ezt az összeget azoknak a tanároknak, akiknek jelenleg a saját zsebükből, a családi kasszából kell kifizetni azokat a tankönyveket, amiből tanítanak.

És egy utolsó gondolattal hadd zárjam: alsó tagozatról beszéltem, hogy ott a tankönyvek mintegy 10 százaléka olyan könyv, amibe a gyerekek nem írnak. Azért gondoljunk bele abba is, hogy egy első osztályos tanulónak akkor mennyi könyvet kell cipelnie az iskolába, hogy ha különböztük a tankönyvet, illetőleg a munkafüzetet. Egyébként ismerem az osztrák oktatási rendszert, szintén Máriusznak válaszolva, többek között azért is, mert az unokanővérem Bécsben él. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönjük szépen, mindenkinek a családi vonatkozásait megismertük. (*Derültség.*) Szarvas-Ballér Juditot megkérem, hogy foglaljon helyet az asztalnál, tudniillik a mikrofont használni kell a jegyzőkönyv miatt. Utána gyors egymásutánban kérném a négy nagy kiadó képviselőjét, Apáczai, Mozaik, NTK és Műszakit, hogy a véleményüket megismerhessük. Tessék parancsolni!

A meghívott vendégek hozzászólásai

Szarvas-Ballér Judit (Tankönyves Vállalkozók Országos Testülete)

SZARVAS-BALLÉR JUDIT, a Tankönyves Vállalkozók Országos Testületének elnöke: Jó napot kívánok! Köszönöm szépen a lehetőséget és a meghívást, hogy itt lehetek. Szarvas-Ballér Judit vagyok, a Tankönyves Vállalkozók Országos Testületének elnöke.

Egyrészt azzal kezdeném, hogy tulajdonképpen a képviselő urak és hölgyek minden fontos kérdést feltettek, amit mi magunk is feltennénk és már többször fel is tettünk államtitkár asszonynak, mert valóban az, hogy ez hogyan, miből, milyen garanciális elemekkel tud mindez megvalósulni, ezek a legfontosabb kérdések.

Természetesen a tankönyvesek, a kiadók és terjesztők egyaránt, mi magunk is szeretnénk jobbítani és résztvevői lenni az egész közoktatás megújításának, különösképpen azt a részét, ami a tankönyveket érinti. Ezért is vártuk nagyon ezt a mai lehetőséget, mert ugyanakkor ami a legnagyobb problémánk, az az, hogy ami itt a napirendi javaslatban van, tehát az, hogy a kiadók előtt milyen feladatok állnak, hogy a tankönyvterjesztésnek mi lesz az új rendje, erről gyakorlatilag semmilyen tényszerű információval nem rendelkezünk.

Tehát államtitkár asszony azt mondta, hogy nincs annyi újdonság, amit a jelenlévők ne tudnának. Híreket olvasunk mi magunk is, onnan tájékozódunk, de úgy gondoljuk, hogy ez nem ad alapot arra, hogy mi szakmailag valóban felkészülten és partnerként vehessünk részt ezekben a folyamatokban.

Nekem most, ha szabad egy ilyen kritikai észrevételt tennem, a problémám az, hogy államtitkár asszony tájékoztatójából tulajdonképpen most sem tudunk meg semmit arról, hogy a kiadóknak valójában milyen tennivalói lesznek most ebben az átállásban, ha és amennyiben ennek részesei kívánnak lenni, hogy valójában mennyiben fognak tudni ennek részesei lenni. Tehát mi lesz a szelektálásnak mondjuk az alapja, hogyan tudunk erre felkészülni, illetve hogy a terjesztés új rendszere a most, jelenleg a tankönyvterjesztést végző vállalkozásokat hogyan érinti. Kapnak szerepet az új rendszerben, vagy nem kapnak? Ha kapnak, milyen szerepet kapnak?

Erre azért előre fel kell készülniük, tehát itt azért a tankönyvterjesztés minden látszat ellenére nem egy-két hónapos tevékenysége az adott vállalkozásoknak, hanem gyakorlatilag az egész évben ezzel foglalkoznak, erre készülnek, éppen azért, hogy az az egy-két hónap viszont gördülékeny legyen, és valóban a szolgáltatás a legmegfelelőbb színvonalú legyen.

Egy-két dologban reagálnék az elhangzottakra, és aztán természetesen hagynék még itt a kiadótársaimnak, terjesztőtársaimnak is mondanivalót. Tehát egyrészt azt szeretném leszögezni, ami egyébként el is hangzott a hozzászólásokban, hogy azt azért ne felejtsük el, hogy a magyar tankönyvek jó színvonalúak. Európai szinten is jó színvonalúak. Itt egy értéket sikerült, egy olyan nemzeti értéket sikerült ebben az elmúlt húsz évben nagyon komoly szellemi munkával létrehozni, amelynek a tönkretétele nem szolgálja a közoktatás érdekeit és a gyerekek érdekeit.

A verseny egyértelműen jót tett a minőségnek. Azért gondoljunk csak bele, hogy az, hogy a kiadók megpróbálták jobb könyveket, valamilyen szempontból jobb, illetve más típusú könyveket létrehozni, mint mondjuk ami eddig a piacon volt, ez egyértelműen jót tett. Nagyon nehéz azt mondani, hogy akkor, amikor a gyerekek sokfélék, ezt tudjuk, adottságaikat tekintve, itt az adottságaikat nemcsak a személyes, hanem a földrajzi helyzetükből fakadó adottságaikat tekintve is különbözőek a gyerekek, és különbözők a módszerek. Tehát kimondani azt, hogy csak ez a módszer, amelyik jó, vagy ez a módszer sokkal jobb, mint a másik, ez egy veszélyes dolog, hiszen ebben nagyon nehéz, sőt szerintem lehetetlen egy olyan igazságot megállapítani, amely minden helyzetben, minden gyerekcsoportra nézve igaz. A mostani tankönyvkínálat azért volt jó, még akkor is, ha nem egyenletes színvonalú, mert azért mindenki megtalálhatta a számára megfelelő típusú könyvet.

Az iskolai elégedettség szerintem egy fontos mutató, tehát az, hogy az iskolák elégedettek voltak a kínálattal. Mi egyébként erre büszkék vagyunk. Itt nemcsak a tankönyvkínálattal voltak elégedettek, hanem a forgalmazással is. Azt gondolom, hogy ez mindenképpen a terjesztők munkáját dicséri. Zárójelben jegyzem meg, bár nem hiszem, hogy ez egy szégyellnivaló dolog lenne, hogy azért itt több száz adófizető kisvállalkozásról van szó, több ezer emberről, családok megélhetéséről van szó, akik élve azzal a lehetőséggel, amit a mindenkori kormányzat vagy az aktuális kormányzat biztosított számukra, erre alapozták a megélhetésüket.

Tehát azért azt gondolom, az is egy felelősség, hogy mi lesz ezekkel a családokkal, mi lesz ezekkel a vállalkozásokkal. Tehát ezt sem lehet azért egy mozdulattal lesöpörni. És ez nem azt jelenti, hogy ez egy fontosabb szempont, mint a gyerekek fejlődése természetesen, de álságos dolog lenne, ha ezt nem mondanánk ki, hogy azért ez is egy átgondolandó szempont.

A problémánk az, hogy azt háttérrel, amely ezt az egész átalakítást végzi, egy kicsit átgondolatlanak érezzük, szakmailag nem mindig érezzük megalapozottnak. Sajnos, aggódunk, hogy esetleg a tények hiánya sokszor erre vezethető vissza, hogy igazából még nincsenek meg azok a tények, amelyeket velünk például közölni lehetne, márpedig ahhoz képest nagyon előrehaladott stádiumban tart ez az egész folyamat, hogy valós tények nélkül ezt lehessen így folytatni. Mászt nem is idéznék, mint most Gloviczki helyettes államtitkár úr legutóbbi Aréna-beli megszólalását, amely a sajtóban megjelent, amelyben ő azt mondta, hogy 36-féle elsős irodalom tankönyv van, amiről mindenki beláthatja, hogy ez teljesen fölösleges.

Egyrészt elsőben nincs irodalom tankönyv, olvasókönyv van, és nincs 36-féle. Azt hiszem, hogy ezt az Oktatási Hivatal itt lévő vezetője, illetve a tankönyviroda vezetője meg tudja erősíteni, nincs 36-féle. Tehát akkor, amikor az autentikus forrásból ilyen információk láthatnak napvilágot, akkor, amikor gyakorlatilag egy év múlva bevezetésre kellene hogy kerüljenek azok az új tankönyvek, amelyekhez még a kerettantervek sem készültek el, amelyekhez meg kellene írni ezeket az új tankönyveket, akkor azt gondolom, hogy ez mindannyiunk számára aggodalomra adhat okot.

Államtitkár asszony említette, hogy inkább árfelhajtó szerepe van a tantárgyakhoz tartozó tíz körüli tankönyvnek, mintsem hogy árcsökkentő lenne. Egyfelől van az árkorlát – ezt mindannyian tudjuk -, ami szabályozza a tankönyvek árát. Vannak egyébként olyan hangok, amelyek azt mondják, hogy ha nem lenne az árkorlát, akkor könnyen lehet, hogy az vihetné lejjebb a tankönyvek árát, hiszen a kiadók alapvetően az árkorlát adta lehetőségekkel élve alakítják ki a tankönyvárakat, de hogy árfelhajtó hatása lenne, az teljességgel kizárt. Gondoljunk arra, hogy azon területeken, ahol nincs verseny, mondjuk egy nemzetiségi könyvnél, ott a tízszerese a tankönyvek ára, mint mondjuk a közoktatási... (Zaj, közbeszólások.) Nem feltétlenül, mert lehet, hogy mondjuk van egy ezer példányos könyv, de a közoktatásban is vannak ezer példányos könyveket kiadó kiadók, azokra viszont érvényes az árkorlát, és ugyanazt az árat kell tartaniuk, mint teszem azt a 30 ezres példányszámú kiadónak. Ezért mondhatjuk azt, hogy a piac tulajdonképpen ezt szabályozta, hiszen az a kiadó, amelyik az iskolák érdeklődésének hiányában elvérzik ebben a versenyben, az kiszorul a piacról. Tehát ez azért eddig elég jól működött.

Az viszont, hogy ha a tankönyvek színvonala egyenetlen, elnök úr is mondta, hogy a legszigorúbb minősítési rend van Magyarországon. Akkor hogyan lehetnek ezek a könyvek a tankönyvjegyzéken? Akkor nem a kiadóknál kellene talán először a tisztogatást megkezdeni, meg azt, hogy akkor tizedeljük meg őket, hanem meg kellene nézni, hogy a minősítésen mit lehetne úgy változtatni, hogy a tankönyvek közül csak valóban a legmegfelelőbbek lehessen a jegyzéken? Szintén meg lehet kérdezni a tankönyviroda itt lévő vezetőjét, hogy gyakorlatilag nincs olyan könyv, ami nem megy át a minősítésen. Lehet, hogy apróbb módosítást eszközölnie kell a kiadónak, de ennél még az is egy jobb rendszer lenne, ha a könyveknek mondjuk a felét kiszórnák. De azt mondani, hogy majd lesz egy olyan bizottság, hiszen ha jól tudjuk, akkor most ez a koncepció, egy zsűri voltaképp, amelyik majd el fogja dönteni, hogy melyik lesz a 2-3-féle könyv, amelyik arra érdemes lesz, hogy a piacon maradjon, mi alapján, hogyan fogja eldönteni? Vagy ha vannak olyan objektív kritériumok, amelyek alapján egy tankönyv tankönyv lehet, akkor viszont azt nem lehet előre megmondani, hogy ebből csak kettő lesz, hiszen lehet, hogy hat olyan lesz, ami ennek megfelel, akkor mi alapján lesz az a kettő vagy három? Egyébként is a könyvek önállóan lesznek zsűrizve, vagy évfolyamonként vagy tantárgyanként? Mondjuk minden évfolyamra az adott tantárgyból be kell nyújtani a könyvet? Lehet, hogy mondjuk a hetedikes könyve az iksz kiadónak lenne jobb, a hatodikos könyve meg az ipsilon kiadónak? Akkor mi lesz azzal a rendszerrel, ami azért eddig a tankönyvcsaládokban megvalósult? Tehát mi ezt sem látjuk. De mi lesz azokkal a könyvekkel, amelyek jelen pillanatban öt évre kapnak engedélyt, mind a mai napig, tehát ha én ma benyújtok egy könyvet, akkor – bár aztán lehet, hogy mire annak a minősítése megtörténik, már lesz valami változás, de akkor van egy olyan legitim helyzete az adott kiadónak, hogy öt évre engedélye van. Mi lesz ezekkel a könyvekkel? Elveszik tőlük az engedélyt, vagy mi fog történni?

Az, hogy a tankönyvek funkciója megváltozzon és egy ilyen rendszerező, hangsúlyokat elhelyező, koordináló, összefüggéseket láttató funkciója legyen, véleményem szerint itt nagyon fontos lenne, hogy a pedagógusképzést is felkészítsék erre a változásra. Tehát majdnem annyira fontos, mint az, hogy az adott kiadókat engedik vagy nem engedik kiadni könyveket. Szerintem ezt is hozzá kell itt mindenképpen tenni ehhez a kérdéshez.

Itt több képviselő úr említette a határidőket. Ez is elég érintőlegesen hangozott most el, hogy remélhetőleg 2013 szeptemberétől be lehet vezetni felmenő rendszerben. Azt tudjuk, hogy 2013 február végéig kell leadni a tankönyvrendelést a 2013 szeptemberi könyvekhez. Ahhoz, hogy a pedagógus megismerhesse mondjuk azt az akár csak 2-3 könyvet, 2013 februárjáig, ahhoz mondjuk azért 2012 minimum decemberében rendelkezésére kellene hogy álljon a tankönyvjegyzéken az a bizonyos néhányféle könyv. Ha visszafelé számolunk, ismerve azért a minősítés több hónapig tartó folyamatát, azért 2012 mondjuk nyarán be

kellene adni a kiadóknak ezeket az új könyveket, és még nincsenek meg a kerettantervek, és mindjárt áprilist írunk. Azt hiszem, hogy ezt több kiadó nevében is mondhatom, én ezt elképzelhetetlennek tartom, hogy ez valóban a minőség jegyében megvalósítható legyen, és igazából nem is értem, ezért szeretném megkérdezni, hogy miért kell ezt 2013-ban mindenképpen bevezetni akkor, amikor ez a 2013 már nagyon régóta elhangzott, de akkor még azt hittük, hogy a NAT akár egy évvel korábban is elkészül. Tehát miért van az, hogy a NAT csúszik, a kerettantervek csúsznak, egy dolog van köbe vésve, a 2013, amikor ez így szintén nem szolgálja a fejlődést.

A terjesztők szerepe nemcsak annyi, hogy időben eljut-e a könyv az iskolába. A terjesztők intézték a gyerekenkénti számlázást, ez sokszor igen bonyolult, mert a szülő munkahelyére kell a számla, egy osztályba, különböző önkormányzatok helyén lakó gyerekek tartoznak, vagy például amikor hirtelen pótrendelés van. Itt az a személyes kapcsolat, ami a terjesztők és az iskolák, a pedagógusok között megvolt, ennek nagyon fontos szerepe volt bizonyos időszakokban.

Azt is szeretném azért jelezni, hogy az, hogy kisebb legyen majd ez az árrés, amivel a terjesztők dolgoztak, én nem hiszem, hogy ennél kevesebért ezt a dolgot ki lehet hozni. Ne felejtsük el, hogy ha mondjuk beszélünk, ez nem egységes, de mondjuk egy 12 százalékos árrésről, ami egy valós árrés, ennél persze biztosan vannak magasabbak is, de alacsonyabbak is, ebből 7 százalékot eleve a köznyelvben tankönyvfelelősi jutalékként megnevezett százalék megy az iskolának. Marad 5 százalék összesen. Ebből azért, ha azt vesszük, minimum 3 százalék szerintem az, ami a valós költségeket biztos, hogy elviszi, tehát az az árrés, ami itt haszonként megjelenik, azért az nagyon picike volt, és ezért nagyon-nagyon sokat dolgoztak a terjesztők. Egyébként többször tettünk kísérletet arra, hogy a Kellóval megpróbáljunk leülni, hogy akkor mondják már el, hogy hogyan tudnak a terjesztők készülni erre az új rendszerre. Egyelőre erre még nem tudott sor kerülni, mert állítólag nem álltak rendelkezésre azok az információk, amelyek ezt lehetővé tették volna. Erre is mi nagyon készülünk. Tehát mind a terjesztők, mind a kiadók szeretnék ebben az új folyamatban részt venni, megfelelő minőségben szeretnék a könyveket elkészíteni, azt viszont nem szeretnék, ha az lenne a rosta, hogy ki tud két hónap alatt elkészíteni olyan könyveket, amelyek az új tantervhez megfelelőek, mert nem gondoljuk, hogy ez egy szakmai mérce lenne.

Az ingyenességgel kapcsolatban: ne felejtsük el, hogy azért sok családban egyedül ezek a tankönyvek vannak a gyerekek könyvespolcán. Persze nem ez az általános, de tudjuk, és azt hiszem, hogy ezt sokan megerősíthetik, tehát hogy most elvenni ennek a lehetőségét – a lehetőséget persze nem vesszük el, hiszen megvásárolhatják, de nagyon sokan vannak, akik nem tudják megvásárolni. Ugyan a jogszabályi környezet nagyon hasonló volt ahhoz, amiről most is beszélünk, de a gyakorlat mégiscsak az, hogy nagyon sok helyen odaadták a gyerekeknek saját tulajdonba az ingyenes könyveket, és ez az övéké lehetett. Tehát nem hiszem, hogy mondjuk a szülők véleményével vagy egyetértésével találkozna ez a fajta elképzelés.

A tartós tankönyveknél szeretnék hangsúlyozni, hogy az nem minden évfolyamra és nem minden tantárgyra jó. Tehát az, hogy a gyerek aláhúzza a könyvben, ez nemcsak a munkatankönyvre igaz egyébként adott esetben, hanem az olvasókönyvekre is például elsősben. Ez a kompetenciafejlesztésnek egy nagyon fontos eszköze, ahogy ők a szövegben dolgoznak, például a kisiskolások. Tehát javasolnánk ennek átgondolását, hogy a tartós tankönyv mely tantárgyakon, mely évfolyamokon, mely iskolatípusokon valósítható meg.

Nem látjuk pontosan, de szeretnék majd azt is megkérdezni államtitkár asszonytól, hogy az ingyenességet akkor most hogyan kell érteni? Tehát ez csak a tankönyvekre vonatkozik majd ez az ingyenség, mert azért a munkafüzetek, ha és amennyiben itt a készségfejlesztést még fontosnak tartjuk, akkor ezekre a típusú munkafüzetekre igenis, szükség van, ezeket jól és eredményesen használják a gyerekek, tehát akkor ezek is

ingyenesek lesznek, vagy akkor ezekkel nem foglalkozik a kormányzat, és akkor ezeket mindenkinek saját pénzből kell adott esetben megvennie? Egyébként az, hogy ennyiféle tankönyv van a tankönyvjegyzéken, ez azért is van, mert törvény kötelezte arra a kiadókat, hogy a munkafüzeteket, az előírt füzeteket, a felmérőket, minden egyes kiadványtípust, ha és amennyiben azt szerették volna, hogy az iskolák ezt a normatív támogatásból megvásárolhassák, fel kellett tetetniük a tankönyvjegyzékre.

Tehát ezért van az, hogy a tankönyvjegyzéken bizonyos tantárgyakhoz úgy tűnik, hogy húszféle könyv van, de ez valójában nem igaz, mert mondjuk van négyféle könyv, és a hozzá tartozó munkafüzetek, felmérők, egyebek, ez is egy fontos szempont.

ELNÖK: Köszönöm szépen, Judit.

SZARVAS-BALLÉR JUDIT: Jó, még tudnék beszélni, de akkor most hagyom a többieket is szólani.

ELNÖK: Nem kétlem, sőt biztos vagyok benne. Úgy tenném fel a kérdést a kiadók képviselőinek, Apáczai, Mozaik, Nemzeti Tankönyvkiadó, Műszaki, hogy van-e olyan szempont, amit Szarvas-Ballér Judit nem vetett fel és mindenképpen ők hangsúlyozni akarják? Tessék parancsolni! Reményfy Tamás igazgató úr, Mozaik Kiadó.

Reményfy Tamás (Mozaik Kiadó)

REMÉNYFY TAMÁS, a Mozaik Kiadó igazgatója: Üdvözlöm önöket. A Kellő-témához igazából egyetlen mondatot szeretnék hozzáfűzni. A Könyvtárellátó igazából évek óta ugyanolyan szereplője a terjesztői piacnak, ki szokta küldeni az iskolákba az ajánlatait. Most a tavalyi évben tudomásom szerint egyetlenegy iskola választotta őt, az idei évben, tehát a mostani szezonban pedig tudomásom szerint négy. Tehát az iskolák annak ellenére döntöttek így, hogy tudták volna, hogy a Könyvtárellátó idén októbertől be fog lépni a rendszerbe. Tehát ők ismerik a feltételeket, ismerik valamennyien a Könyvtárellátót, tehát az iskolák döntését talán jó lenne figyelembe venni.

A másik téma, hogy drágák-e a tankönyvek és a piacnak van-e árfelhajtó vagy árlelhajtó szerepe. A magyar tankönyvek átlagára körülbelül 1000-1100 forint. Ezzel szemben mondjuk a nyelvkönyvek ára Magyarországon 1800-2000 forintos átlagáron vannak. Köszönhetően annak, hogy az állam plusz 20 százalék felárat biztosít a nyelvkönyvek számára, illetve a nyelvkönyvek, mivel nem egy konkrét évfolyamhoz köthetőek, további 20 százalék felár lehetőségével élhetnek. Tehát míg egy magyar nyelvű tankönyv mondjuk 1000 forint maximált áron, a nyelvkönyv 1440 forinttal kerülhet fel a tankönyvjegyzékre. Ez számításaink szerint biztos, hogy körülbelül 5-600 millió forintos gáláns ajándék a nyelvkönyvek számára, amiben jelentős részben az a fontos, hogy külföldről származnak, tehát nincs benne magyar szellemi termék, nem magyar nyomdában készül, nem magyar munkahelyen. Innentől kezdve ez egy 5-600 millió forintos olyan gáláns ajándék, amely gyakorlatilag az országot elhagyja magyar szellemi tulajdon hozzáadása nélkül.

A harmadik a tartós tankönyv. Azt azért tudni kell, hogy Németországban létezik a tartós tankönyv, az ára körülbelül 20-30 euró között mozog. Ezek viszont tényleg olyan kötéssel készülnek, olyan papírra, olyan borítással, hogy valóban alkalmasak arra. Ehhez képest manapság ezer forintért Magyarországon két hamburger árértékért lehet tankönyvet vásárolni, ráadásul a mostani rendszerben a normatíva 25 százalékát egyébként is tartós használatú tankönyvre kell fordítani, ez azt jelenti, hogy az iskolák készleteiben, könyvtáraiban körülbelül olyan 3-4 milliárd forint értékű az a könyvmennyiség, amit jelenleg is tulajdonképpen kvázi tartós tankönyvként használnak, és mindezt tényleg használják, mert nagyon sok a visszaszedés, tehát ezt mi abszolút tudjuk mérni, hogy sokkal több

munkafüzetet rendelnek, mint könyvet, tehát ez nyilván arra utal. Higgyék el, hogy ez legalább 3-4 milliárd forint értékű tartós tankönyv, tehát most is működik tulajdonképpen a tartós tankönyv intézménye. És teszik mindezt a jelenlegi árakon számolva ezer forintért, tehát két hamburger áráért, 3-4 évig is használnak bizonyos könyveket.

Tehát azt mondani, hogy a magyar tankönyvek drágák és ebben sok tartalék volna, én ezt nem feltétlenül érzem megalapozottnak. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen, a Mozaik Kiadó igazgatóját hallottuk. Van-e más hozzászóló a meghívott vendégeink részéről? Tessék parancsolni!

Kiss János Tamás (Nemzeti Tankönyvkiadó)

KISS JÁNOS TAMÁS, a Nemzeti Tankönyvkiadó igazgatója: Szeretettel üdvözlök mindenkit. Államtitkár asszony! Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Nagy megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek, és azt gondolom, vicces lenne, ha olyan kitételekre reagálnék, amelyek egyébként a kiadókat időnként egymás között megosztja. Mégpedig azért tartanám különösen hibás megoldásnak, mert itt egy olyan problémakör áll össze, amely problémakör mindannyiunkat roppant módon érdekli és érinti.

Akár szülőként, amikor fizetünk, akár annak idején tanulóként, amikor használtuk ezeket a könyveket, akár magam is megboldogult pedagógusként, amikor ezekkel a könyvekkel dolgoztam.

Azt gondolom, hogy elvi kérdéseket mindenképpen tisztázni kell, túl azon, hogy hogyan lesz az ellátás, mitől tartós a tankönyv. Ezek a részletek a későbbiekben tudnak a fő kérdésekhez igazodni. Elvárás, hogy szabályozott legyen az egész oktatási rendszer és benne a tankönyv is, kiszámítható legyen, hiszen szülőként nem szívesen szembesülök magam sem azzal, hogy a gyerekem egy tankönyvből kezd, majd aztán egy másikból folytatja, és a végén talán az ötödikből esetleg befejezi a tanulmányait.

A másik oldalról viszont azt tudom mondani, és egy téveszmét szeretnék eloszlatni, mindez nem a kiadók profithajhászása miatt van. Abszolút nem érdekünk, azt gondolom, a többiek nevében is mondhatom, hogy olyan faramuci trükkökkel éljünk, hogy évente átdolgozzuk a könyveket, pusztán csak azért, hogy újra meg kelljen venni ezeket a könyveket. Ezeket a tankönyveket azért dolgozzuk át, mert erre jogszabály kötelez minket, és a folyamatos felülvizsgálat okán újra és újra akkreditáltatni kell őket.

A legboldogabb akkor lennék, és azt gondolom, hogy a kollégáim is osztoznának ebben a boldogságban, ha egy irgalmatlan nagy költségen kifejlesztett tankönyvsorozat a maga 20-24 elemével akár nem 4, hanem 8, 12 vagy 20 évig is használható lenne az iskolákban. Nem kellene újra és újra hozzányúlni, és újra és újra erre pénzt költeni.

Nem gondolom, hogy nagy a választék, hiszen különböző igények jelennek meg különböző szegmensekben, nemcsak a kisebbségek, nemcsak a sajátos nevelési igényűek, hanem gyakorlatilag olyan helyi igények is, amelyek létrehozták ezt a kínálatot. Elhangzott, nem ismételném meg, hogy egy tankönyvhöz számos olyan kiadvány kapcsolódik és alkot rendszert, amelyik egyébként növeli ezt a választékot, és így alakít ki négy évfolyamra szóló teljes rendszert.

Merthogy nem csupán a tankönyvről beszélünk. Ez egy jó szó, amivel össze lehet fogni ezt az egészet, de gyakorlatilag a Nemzeti Tankönyvkiadó a maga 60 évével, és az összes többi, aki nem csekély múlttal, több évtizede dolgoznak ezek a kiadók ezen a piacon, olyan tapasztalatot gyűjtöttek fel, olyan munkát végeznek és olyan szellemi potenciált tolnak bele ezekbe a kiadványokba, amelyekről itt a tankönyv csak egyetlenegy kézzelfogható hordozója annak a rendszernek, amit pedagógusok akár tucatjai, éveken keresztül dolgoznak ki és álmodnak meg.

Gyakorlatilag minden olyan kérdés felvetődött, ami mondom még egyszer, a részletekre vonatkozik, csak alapvető kérdéseket kellene eldönteni, és egyet nagyon fontosnak tartanék, tudom, hogy a bizottság pont ezért dolgozik a kormányzattal együtt, hogy közös megoldás legyen. Olyan közös megoldás legyen, amelyik a kiszámíthatóságot, a tartósságot, nemcsak fizikai értelemben és a könyveknél, hanem tartalmi értelemben is biztosítani tudja, és ezekben a kiadványokban az a nemzeti minimum meg tudjon jelenni, ami miatt ezek a könyvek 10-20-30 év múlva is érvényesek tudnak lenni és használhatók lesznek.

Ehhez tudnak a kiadók csatlakozni. Én bátran próbálok körbenézni a kollégák körében, tudnak a kiadók csatlakozni, hogy ez a munka elindulhasson és összeállhasson. Egy bizonytalanság mindenképpen van az emberben, miközben a múltra támaszkodva megvan az az alap, amire lehetünk optimisták és azt mondhatjuk, hogy a tankönyvek el tudnak készülni és az iskolákba tudnak jutni, a probléma pedig az, hogy mindez 2013. szeptember 1-jére meg tud-e történni, de az is kérdés, hogy egyáltalán szükséges-e egy olyan rendszernél elkapkodni ezt a dátumot, ahol bizony, nagyon fontos, hogy minden elem rendszerszerűen, pedagógiai rendszerszerűen álljon össze, és a későbbiekben is érvényes legyen, és úgy tudjuk a gyerekeink kezébe adni, hogy ezt bizony, elővehetik majd akkor is, amikor ők ülnek egy bizottsági asztalnál és tárgyalják meg a jövőre vonatkozó kérdéseket. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen Kiss János Tamás igazgató úrnak a Nemzeti Tankönyvkiadó képviselőjében. Lukács Szabolcs igazgató úr a már többször emlegetett Könyvtárellátó Nonprofit Kft. vezetője következik. Kaptunk egy anyagot is, ezt a verziót tegnap az ülésteremben azt hiszem, kiosztottuk mindenkinek, hogy legyen idő áttekinteni. Azt gondolom, hogy bizonyosan szükséges hozzá némi kiegészítés, mert az anyag természete ezt megkívánja.

Lukács Szabolcs (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.)

LUKÁCS SZABOLCS igazgató (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.): Köszönöm szépen. Pillanatnyilag a piacon egyetlen olyan cég van, ami nonprofit keretek között működik, és ha az állam állami közfeladatként jelöli meg a tankönyvterjesztést, akkor az, hogy a Könyvtárellátó Nonprofit Kft., amely száz százalékos állami tulajdonban van, akkor ezt a feladatot úgy gondoljuk, hogy evidens, hogy megkapja, hiszen nem nyereségorientált cég. Minden tekintetben pártatlan, és olyan programok között tud közvetíteni, mint mondjuk a Márai program, ami most ebben az évben nekünk feladatunk volt, akkor feltételezzük azt, hogy a tankönyvterjesztésben való közreműködést is kiválóan fogja megcsinálni. Ugyanis a Könyvtárellátó nem egyedül fogja elvégezni ezt a feladatot. Tehát amikor azt kérdezi Judit, hogy szükség van-e a tankönyvterjesztőkre, akkor azt mondjuk, hogy természetesen szükség van, hiszen a Könyvtárellátó ki fog írni pályázatokat, logisztikai feladatra fog kiírni pályázatokat, és ha a mostani terjesztők ezt megnyerik, akkor ugyanúgy tudják tovább végezni a munkájukat.

Mi azt várjuk tőlük, hogy ezekre a pályázatokra jelentkezzenek, és ha ugyanarra a területre akarnak jelentkezni, természetesen tegyék meg, ha máshová, akkor jelentkezzenek máshová is. Az most még kérdés, hogy most 6 ilyen pályázat legyen, 19+1 pályázat legyen, vagy 168, járásszintű pályázat legyen, de mi nem zárunk ki senkit, semmilyen mostani versenyzőt, semmilyen mostani terjesztőt a tankönyvterjesztési folyamatból. Ez az első válaszom a TVOT-nak.

A másik válaszom az, hogy azt mondják, hogy átalakul a rendszer, hogy a Könyvtárellátó közreműködésével teljesen új dolog lesz. Ez nem így van, hiszen a tankönyvfelelős most ugyanúgy a KIR-re viszi fel a rendelést, mint ahogy a jövőbeli tervek szerint is a KIR-re viszi fel a rendelést. Ebben van változás? Nincs változás. A KIR területén viszont az a tervünk, hogy minden tankönyv szerepeljen, és minden tankönyvcsomag

szerepeljen, minden évfolyamcsomag szerepeljen, mert most a KIR felületén csak könyvcímek vannak, és a kiadók nagyon ügyesen, okosan azt teszik, hogy csomagokat készítenek, és a kiadók a terjesztők segítségével ezekkel a csomagokkal a KIR felülete mellett vagy alatt gyakorlatilag megbombázzák az iskolát. Tehát van egy hivatalos felület, ami valójában nem ér semmit, és van egy másodlagos, nem igazán az asztal tetején történő rendszer, ami között az iskola, a kiadó, a terjesztő gyakorlatilag egy olyan üzletet köt, amit természetesen kössön, nem az a baj, hogy köt, csak az a baj, hogy ez nem átlátható, nem világos, nem nyomon követhető, és mi azt szeretnénk, a törvény szelleme azt mondja, hogy mivel a tankönyvben nagyon sok állami pénz van, azt mondja, hogy az állami pénzek átláthatók legyenek, hogy mire kerülnek, követhető legyen, ellenőrizhető legyen.

Tehát nincs változás a KIR-rel kapcsolatos rendelés területén. Judit azt mondta, és utána a Mozaik kiadó is azt mondta, hogy 12 százalékból oldják meg a terjesztők ezt a munkát. Ez a 12 százalék a következő. 7 százalékot visszaadnak az iskolának munkára, azért, mert a tankönyvfelelős elvégzi az iskolai feladatokat, magyarul: kiosztja ezeket a könyveket, osztályra bontva, névre bontva, aztán van egy benzinköltség, egy szállítási költség. Ez most garantáltan nem kevesebb, mint 5-6 százalék. Ez azt jelenti, hogy 7 meg 6 százalék, az 13 százalék. Tehát azt mondja Judit, hogy a terjesztők 12 százalékért kapják a kiadóktól, tehát már 13 százaléknál tartunk. Utána adnak egy számlázási programot, az tételezzük fel, hogy körülbelül 1 százalék, aztán adnak egy laptopot, amivel a számlázást csinálják. Tehát valójában 15 százalékba kerül. Úgyhogy a terjesztőnek nulla forintja van, tehát ennyibe kerül ez az egész úgynevezett terjesztői munka. Ezt Judit mondta el, hogy így van. *(Szarvas-Ballér Judit: A 15 százalékot nem.)* Nem, a 12 százalékot mondtad, de most kiszámoltuk azokat, hogy 2 marad... *(Szarvas-Ballér Judit: Azt, hogy kiszámoltuk, ezt így nem mondanám, mert azt állítod, hogy a benzin 5-6, vagy annyi, vagy nem.)* Bocsánat, vagy annyi, vagy nem.

ELNÖK: Itt véleményeket látunk, az igazságot nem tudjuk.

LUKÁCS SZABOLCS igazgató (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.): Pontosan így van. Még egy utolsó mondatot mondok, hogy miért nem tudtunk mi nagyon sok iskolát szerezni. Azért, mert mi szeretnénk valóban odaadni az intézménynek és nem a tankönyvfelelősnek, és az elképzelésünk is az, hogy az intézményi tankönyvellátásért az iskola igazgatója a felelős, és az iskola igazgatója a tankönyvfelelősön keresztül végzi el ezt a munkát, mi az intézménynek szeretnénk adni egy olyan jutalékot, ami egy normális, tisztességes, követhető jutalék. Én megkerestem személyesen minden kiadót, voltam a Török Zoltánnál is, és azt kérdeztem tőlük, hogy milyen feltételekkel kaphat a Könyvtárellátó – ez tavaly volt – tankönyveket azért, hogy mi is szeretnénk erre a piacra bemenni igazából, egy kicsit jobban. Van itt egy könyvesboltunk. És akkor a következőt kaptam írásban: 11 százalékot kapunk úgy, hogy előre kell nekünk fizetni, tehát magyarul: most, aki erre a tankönyvterjesztői piacra be szeretne lépni, erre a szabad tankönyvterjesztői piacra, az valójában nem tud belépni, még akkor sem, ha ez egy állami cég. Azért nem tud belépni, mert kapásból már egy százalékkal kevesebbet kell fizetni, másrészt pedig előre kell fizetnem, ami nem igazán szokványos a piacon.

Most csak válaszoltam néhány kérdésre. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Ha megengedik, előbb mi hadd értsük meg a rendszert, és utána önök. Brájer Éva jelezte, hogy szólni kíván.

BRÁJER ÉVA (Fidesz): Köszönöm szépen. Csak pár pillanatra és a tartalmi kérdésekhez nem hozzászólva, mert azt hiszem, nagyon összetett és bonyolult, de biztos, ha változásra nem is, de fejlődésre biztos, hogy van szükség. Csak egy momentumra hívnám fel

én is elnök úrhoz csatlakozva a figyelmet, hogy ahol a digitális táblák nem esnek le a falról és fent vannak, sajnos, a pedagógusaink többsége nem tudja őket használni. Tehát érdemes volna egy kicsit komplexebben vizsgálni ezt a témát.

De nem ezért kértem szót, hanem azért, mert szeretném megmutatni, hogy elhoztam az egyik gyerekemnek a hetedik osztályos biológia könyvét, 1340 forintba kerül. 1340 forintért talán gondolhatom úgy, hogy ezt a minőséget kapjuk. Szeptemberben vettük kézhez ezt a könyvet és most március van, nem bírta ki az év végét. 1340 forint talán egy könyvesboltban kapható Szabó Magda regényhez képest mondhatjuk azt, hogy nem egy nagy pénz, de sok tankönyvet megvásárolni az év elején 15-20 ezer forintos tétel között van. Ha két gyerekünk vagy három gyerekünk van, akkor ezt ennyivel kell szorozni, és még nem vettünk a gyerekünknek tornadresszt, tornacipőt és egyéb felszereléseket. Tehát azt gondolom, ha a mai átlagkeresetet nézzük, akkor bizony, attól függetlenül, hogy ez az 1340 forint a 20-30 euróhoz képest nyilván nem sok, de azt gondolom, hogy ez sajnos, ma igen megterhelő egy magyar átlagcsalád számára, és érdemes lenne a tartalmi kérdéseken túl erre is odafigyelni. Köszönöm.

ELNÖK: Osztolykán Ágnes alelnök asszony!

OSZTOLYKÁN ÁGNES (LMP): Köszönöm szépen. Én csak egy tisztázó kérdést szeretnék feltenni. Most nagyon figyeltem, miközben Lukács Szabolcs igazgató úr beszélt. De ilyen mondatokat mondott, hogy mi nem hagyunk ki senkit. Biztosan államtitkár asszony is meg tudja válaszolni ezt a kérdésemet, de nagyon szívesen veszem, ha ön is megválaszolja. Ha nem hagynak ki senkit, ha minden marad a régiben, ha csak az látszik, hogy önök beékelődnek ebbe a rendszerbe, akkor egyetlenegy nagyon egyszerű kérdésem van: Miért?

LUKÁCS SZABOLCS igazgató (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.): Azért, hogy pályázat legyen. A terjesztés a következő végtelenül egyszerű feladat a mi elgondolásunk szerint: a) pontból b) pontba kell eljutnia a tankönyvnek. Ne végezzen a kereskedő olyan tevékenységet, ami nem az ő dolga. És mi azt mondjuk, hogy az a) pontból b) pontba jutni, oda egy szállítási tevékenység kell, egy logisztikai költség, és akik itt vannak most, azok pályázzanak, és mondják azt, hogy mondjuk egy budapesti raktárból hány forintért tudják elvinni a könyveket mondjuk a fehérgyarmati általános iskolába. Pályáztassuk meg.

ELNÖK: Elküldtéték ezt az anyagot, ennek az a következménye, hogy az embernek akkor kérdései vannak az anyaggal kapcsolatban. Tehát ezt a hibát elkövették. Nem pontosan értem, hogy itt fut egy táblázat hosszan, hogy informatikai fejlesztés, tesztelés, KIR, Educatio, Könyvtárellátó, és megnéztem, 19 hónapon keresztül fut. Most 19 hónapon keresztül akartok fejleszteni valamit? (*Lukács Szabolcs: Nem.*) Ugyanis létezik a KIR, a Közoktatási Információs Rendszeren belül egy tankönyvi nyilvántartási és igénylési rendszer, mit akartok fejleszteni? Én egy kicsit már gyanakvó vagyok az informatikai fejlesztésekkel kapcsolatban, tehát azt szeretném, ha nem fejlesztenének semmit, és a meglévőt használnátok, mert a meglévő rendszerek szerintem az Educatio keretében az elmúlt nem tudom, hány évben vagy évtizedben létrejöttek. Tehát nagyon aggodalmasan nézek minden nagy tömegű informatikai fejlesztést, mert az élettapasztalatom ezt súgja, hogy ezt óvatosan kezeljük. Különösen néztem ezt, hogy 3 ezer fő tankönyvfelelőst ki kell képezni a táblázat szerint. A számlázási programra képezzük ki őket és mentoráljuk őket. Nem tudnak számlát írni a tankönyvfelelősök? Ugyanis eddig is írtak számlát, kaptak laptopokat, különböző terjesztők foglalkoztatták őket, egy kicsit gigászinak tűnik az, hogy 3 ezer tankönyvfelelőst mentorálunk a számlaírásra. Ezt azért nekem meg kell magyarázni, hogy ez miért szükséges.

LUKÁCS SZABOLCS igazgató (Könyvtárellátó Nonprofit Kft.): Jó, rendben van. A KIR nekünk az alapvetés. A KIR rendszeréből szeretnénk mi dolgozni és a KIR rendszeréből szeretnénk egy olyan számlázási programot elkészíteni, ami végtelenül egyszerű lesz, amit a tankönyvfelelős a saját maga intézményében, a könyv átadásakor exportál, és valójában átad a nem ingyenes tankönyvet vevő gyerekeknek. Az egész informatikai fejlesztésünk valójában akkor ostobán van ott megfogalmazva, azért, mert valójában mi csak szeretnénk egy olyan kapcsolódást, egy olyan kompatibilitást létrehozni, hogy azok az adatok, amelyek a KIR felületén a tankönyvrendelés tekintetében képződnek, azokat mi számlázásilag el tudjuk végezni. Ez az egyik, erre az informatikai fejlesztésre ez lenne a válaszem.

A másik pedig az, hogy természetesen szükség esetén van képzés. Azok a tankönyvfelelősök, akinek valamilyen problémájuk lesz ezzel a számlázási programmal, ha feltételezzük, hogy mindenkinek lesz problémája, de nem feltételezzük, mert ez egy végtelenül egyszerű, a mostanihoz hasonló számlázási program lesz, akkor nekünk ezt a képzést meg kell tennünk.

ELNÖK: Köszönöm. Ki kér még szót a Kellóval kapcsolatban? Hiller Istváné a szó!

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Szerintem ez egy fontos kör, ami a Kellóval kapcsolatos, hiszen az igazgató úr egyébként korrekten mondja az én tudásom szerint azt, amit mond. A vita nem ebben áll, és itt kérem, hogy engedjenek meg egy összehasonlítást. Nem valamiféle mesterkélten, hanem mert egy másik terület, az előbb már elhangzott a kultúra területéről a Márai-program, szintén a Kellóra lett bízva. Ezt nem kell hogy mindenki ismerje, egy év alatt 500 könyvből, tehát van egy 500 címet tartalmazó lista, amiből különböző intézmények, könyvtárak rendelhetnek, és ezt most egy el nem mondott mechanizmus révén állami támogatással megkapják. Jó dolog. A feladat az, ilyen mennyiségben, tehát maximum 500 listányi címről a) pontból a Kelló segítségével b) pontra, illetve b) pontokra, össze nem hasonlíthatóan kevesebb számú pontra, mint a tankönyvek esetében, tehát itt nincsen arról szó, hogy 4 ezer helyre eljuttatni. Ráadásul időhatár sincs, mert a kulturális területen nem indul tanév, nem fogja senki sem verni az asztalt, hogy ne szeptember 1-jére érjen oda a tankönyv vagy augusztus közepére, mert mi van akkor, ha két héttel később kapják? Semmi. Fejlesztés nélkül ezt a mennyiséget sem tudná, tudta volna a Kelló megoldani. Nem azt a mennyiséget, amiről önök beszélnek, nem több millió kötet évről évre, hanem ez az időhatárhoz nem kötött ezres nagyságrendű számú kötet megrendelése, elszállítása, lebonyolítása.

Az a terv, ami önök előtt áll, és amit önök jól ismernek, a tankönyvellátás centralizálása, most hagyjuk a politikai vagy ilyen értelemben szakmai megközelítést, csak fogadjuk el, hogy ez így lenne. Akkor megválaszolom a saját kérdésemet, sajnos, én külföldre megyek és húsz perc múlva el kell indulnom. Ez 4,5-5,5 milliárd forintnyi beruházás nélkül nem megy. 4-5-5,5 milliárd forintnyi beruházás nélkül ez nem él. Itt raktárakat kell építeni. Olyan erős informatikai fejlesztést, elnök úr, ami maga az informatikai fejlesztés nem áll meg egymilliárd alatt.

ELNÖK: Nincs ennek most szezonja, azt hiszem.

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Csak beszélgetünk. Én értem, utáltam én is költségvetést csinálni, mert mindig szembesíteni kellett az elképzeléseket a számokkal. Nagyon utálatos dolog, bölcsészembernek különösen. Amit mondok, az nem egy szám, hanem mondjuk az ehhez a témához értő, kimondottan ezzel a témával is foglalkozó emberek számítása, nem egy bedobott szám. Ha önök erre a célra 4,5 uszkve 5,5 milliárd forintot úgy tudnak fordítani, hogy ez már kész 2013 tavaszára, akkor jó esélyt látok minden ideológián

felül, hogy ott vannak a tankönyvek 2013 szeptemberében. Ha valami oknál fogva, amire mintha elnök úr mondatából kihallani véltem volna, hogy esetleg ilyen ok lehet, hogy valami miatt ezt a 4-5-5,5 milliárdot 2013 tavaszáig úgy nem képesek biztosítani, hogy a beruházások már készen vannak, akkor 2013 elejére ezek a könyvek nem lesznek az iskolában. Minden elhatározás, paragrafus, bizottsági ülés és minden egyéb nélkül. Egyszerűen logisztikai, fizikális okok miatt. Nem tud ott lenni. Hová fogják tenni? Hogyan fogják nyilvántartani? Hány ember fogja ezt csinálni? Igazgató úr pontosan tudja.

Hány embere van, igazgató úr most? (*Lukács Szabolcs: 72.*) 72 embere van. Nem akarom megkérdezni, mert nem akarom kellemetlen helyzetbe hozni, hiszen nem önnel folyik személy szerint a vita. Ön szerint hány emberre lenne szüksége önnek, hogy jó felelősséggel ezt azon a követelményrendszeren belül, ami itt előállt, lebonyolítsa? Hány emberre lenne szüksége? (*Lukács Szabolcs: Plusz tízre.*) Plusz tíz. Az nagyon kitűnő, mert a Márai-programnál is ezt a 10-et mondtál, csak körülbelül huszaddal kevesebb az indok.

A lényeg a lényeg, és nem akarom hosszúra nyújtani, tiszteletben tartva az időt, nem fog tudni a dolog ennyi pénz befektetése nélkül megvalósulni. De vágjanak bele, nézzük meg, hogy mennyi pénzt tudnak erre a költségvetésben odaállítani, aztán majd szembesülünk dolgokkal 2013 nyarán, őszén. De ha már a bizottság ezt az ülést összehozta, itt eljöttek érintettek, akik ebben élnek, ezen gondolkodnak egész nap, akkor ezeknek a prózai kategóriáknak meg kell jelenniük. Nincs annak értelme, hogy majd az újságban a következő tanévkezdésnél ezeket elmondjuk egymásnak.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Ketten várnak még szólásra, és az államtitkár asszonynak mindenképpen kell 10-15 perc közötti idő, hogy fél egy előtt válaszolni tudjon. Tehát arra kérem önöket, hogy ezt a rendelkezésre álló öt percet osszák meg egymás között. Tessék parancsolni

Orgován Katalin (Műszaki Könyvkiadó)

ORGOVÁN KATALIN, a Műszaki Könyvkiadó igazgatója: Orgován Katalin vagyok, a Műszaki Könyvkiadó igazgatója. Nagyon sok minden elhangzott már itt, a kollégák részéről, amiket én is el tudtam volna mondani, és sok minden elhangzott, amit viszont nem mondtam volna, bevallom őszintén, de én most olyan dolgokat szeretnék mondani, amelyek esetleg nem hangzottak el.

Én is megerősíteném, hogy a tartós tankönyv rendszere működik. Van olyan iskolánk, aki a Hajdú matematikakönyvet használja 1-8-ig, de nem rendelő iskola, mert bent van a könyvtárban a tankönyv. Tehát ez már egy működő rendszer, ezt érdemes lenne felmérni, hogy milyen szinten van jelen már az országban.

Itt a tartós tankönyvvel kapcsolatban még megemlíteném, hogy a munkafüzetek, ami már részben elhangzott, hogy munkafüzeteknél, munkatankönyveknél nehezen megoldható a tartóstankönyv-rendszer. Így az ingyenesség is kérdőjelessé válik, tehát ezt mindenképpen szintén újra átgondolásra javasolnám.

Maximálisan egyetértek a tankönyvvé minősítési rendszer szigorításával és újragondolásával. Megerősítem, amit Ballér Judit is elmondott, hogy többszöri próbálkozásra gyakorlatilag bármilyen tankönyvet át lehet vinni a rendszeren. Ezt szigorítani szükséges, és így kiküszöbölhető lehet az a probléma, ami jogosan felvetődött, hogy igen nagy a szórás, és nem egyenletes a minősége a tankönyveknek.

Itt kiemelném, hogy a szakképzésre kérem, hogy külön gondoljanak. Az előző tankönyvminősítési rendszer kialakításánál nem igazán vették figyelembe a szakképzési szempontokat. Egészen más szempontok kell hogy domináljanak. A Műszaki Kiadó a szakképzésben elég nagy szinten érintett, szívesen részt veszünk bármilyen konzultációban, hogy ne kelljen majd utólagosan az NSZFI-nél vagy az illetékes szerveknél módosítgatni a

törvényeket, vagy éppen áthágni, mert most is vannak olyan dolgok, ami egyszerűen betarthatatlan a szakképzési könyveknél.

Még a Kelló új szerepéről szeretnék néhány dolgot mondani. Nem minősíteném és nem szeretnék állást foglalni ebben a témában. Annyit szeretnék elmondani, hogy amikor olvastam a törvény-előterjesztést, akkor nagyon üdvözöltem azt a dolgot, hogy az a célja ennek az új rendszernek, ami sajnos, most itt nem hangzott el, nem tudom, hogy miért, de remélem, hogy a cél továbbra is fennáll, hogy az a célja, hogy megtisztuljon a piac, megtisztuljanak az iskolák, a különböző kiadói marketing tevékenységektől, és a szakmai indokok alapján döntsenek az iskolák és a pedagógusok a könyvek kapcsán.

Ezt a Műszaki Könyvkiadó maximálisan támogatja, és szeretnénk is látni, hogy ez a cél valóban megvalósulásra kerül és továbblépésre kerül, akár Kellóval, akár nem, de ez mindenképpen egy szükséges lépés a magyar tankönyvpiacon, és az, amit a törvény-előterjesztésben írtak is, hogy a kisebb kiadók vagy a kisebb marketing költségvetéssel, kisebb befolyásolási lehetőséggel, kisebb területi képviselői csapattal rendelkező kiadók, de szakmailag igényes és megfelelő háttérrel rendelkező kiadók is szerephez jussanak. Ez feltétlenül szüksége. Sajnos, elindult a piacnak egyfajta koncentrálódása, biztosan önök is észlelik, hogy a nagy kiadók javára dől el évről évre a verseny, a kis kiadók pedig lemorzsolódnak. Köszönöm szépen, ennyit szerettem volna mondani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Tessék parancsolni!

Nagy Olga (Tudás Kft.)

NAGY OLGA ügyvezető (Tudás Kft.): Jó napot kívánok! Nagy Olga vagyok, a terjesztés területéről jöttem, Tudás Könyvterjesztés, Érd.

Abszolút elfogadjuk, a magam részéről is, hogy a tudás tartalmát egységesíteni kell, tehát teljesen egyetértünk ezzel a dologgal. A Kelló létrejöttét, amikor először hallottunk róla, úgy értelmeztem én jómagam, hogy a kormány szeretne egy központosított szervezet, amely átlátja, és a fő keretszámokat a kormány felé tudja nyújtani, például az ingyenes tankönyvekkel kapcsolatban, hiszen valóban az oktatás egy állami feladat, az oktatás tartalmát, minőségét létrehozni. Tehát kell az államnak egy olyan szerveződésének lenni, amely a könyveket, a könyveknek a kiadóktól az iskolákba való eljuttatását leszervezi, vagy ha nem is leszervezi, hanem a szervezését irányítja.

Tehát én úgy értelmeztem első körben, és nagyon remélem, hogy hosszú távon talán így lesz, hogy ha esetleg alá tudom támasztani néhány gondolattal, hogy a Kelló az államnak, a kormánynak a központi szerve lesz a tankönyvellátás terén.

A mai terjesztőkről annyit, hogy nekünk megvan ma is az infrastruktúránk. Ezek az emberek, akik ma a tankönyveket eljuttatják az iskolákba, ott élnek kint a gyerekek, a szülők és az iskolák között. Ez mindenképpen egy olcsóbban működő történet. Ha a pusztaszámokat megnézzük, hová szaladgáljon egy szülő, ha év közben a gyermeke iskolát vált? Ha nem Budapesten van, hanem vidéken, de ha Budapesten is van, több kiadóhoz kellene szaladgálnia, vagy pedig megy egyből a Kellóhoz. A Kelló képes-e arra, hogy az egész országot átlátva, egész éven át megfelelő emberháttérrel, megfelelő raktárháttérrel, minden iskolába, minden szülőhöz el tudja juttatni a tankönyveket, a postaköltséget, szállítási költséget is figyelembe véve?

Abszolút értem, hogy a Kellónak a kormány részéről létre kell jönnie, át kell látnia a kormánynak azt, hogy mennyi az ingyenkönyv, pontosan hogyan vannak ezek a dolgok, de azt gondolom, nagyon nagyot segítene a kormány és a Kelló is magán, ha ezt a ma működő rendszert, a ma működő terjesztőket hagyná. Én a magam részéről és a terjesztőtársaim részéről is állunk elébe és nyitottak vagyunk arra, hogy milyen kérésük van felénk és ehhez alkalmazkodunk.

A KIR-ről. A KIR ma per' pillanat egy informatikai rendszer, amelyen szerepelnek a tankönyvek, de valóban, ahogy mondta is Szabolcs, csak egyenként, a kiadói kódokkal ellátva. A kiadók nem titokban szeretnék tartani azt, hogy csomagokat hirdetnek meg. A kiadók az iskolákhoz, illetve az államhoz alkalmazkodnak azzal, hogy mivel a fejkvóta 12 ezer forint, a kiadók azt mondják, hogy megpróbálunk egy olyan árat képezni, amellyel tudják a mi könyveinket esetleg választani és ki is fizetni. Ezért 20-30 százalékos árengedményeket adnak. Ez nem baj, ha a KIR-re felkerül, jó lenne, ha felkerülne. Semmi probléma nem lenne belőle. Mindenki sokkal könnyebben átlátná. Tehát az lenne a jó, ha a KIR aktualizálva lenne.

Azt hiszem, hogy ezt szerettem volna elmondani. Köszönöm, hogy meghallgattak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pont tíz perce van államtitkár asszonynak, hogy a felvetődött kérdésekre válaszoljon. Parancsoljon!

Dr. Hoffmann Rózsa nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár válaszai

DR. HOFFMANN RÓZSA nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár: Köszönöm szépen. Élvezettel követtem végig a vitát, amely ahogy számítottam rá, hasznos volt a további munkánkat illetően.

Előjáróban teszek egy kitérőt azért, mert többen is szóvá tették rosszallóan, hogy nem tudtam itt lenni a két héttel ezelőtti NAT-vitán. Tisztelettel arra kérem az oktatási bizottság titkárságát, hogy ha gondolják, hogy az én személyes jelenlétem fontos, kérem, hogy egyeztessenek időpontot. Azért nem tudtam itt lenni, mert olyan elkötelezettségem volt, amit akkor, amikor a meghívót megkaptam, már nem tudtam átrakni, most a múlt hétről sikerült erre a hétre áttetetni, mert a múlt kedden is foglalt voltam. Nagyon sok egyéb meghívásnak és programnak, nemzetközinek, egyébnek kell eleget tennem. Egyébként itt volt a NAT kidolgozásáért felelős főigazgató úr, úgyhogy azt hiszem, hogy megfelelő színvonalon biztosította az államtitkárság a részvételt, és az első dolgom az volt, hogy rögtön alaposan tájékoztam tőle. Rendben van, nem első kézből, de azért tudom, hogy mi hangzott el. Én magam nagyon fontosnak tartom az oktatási bizottságnak ezeket a szakmai előkészítő megbeszéléseit. Nekem sem volt öröm, hogy nem tudtam eljönni. Ennyit erről.

Vegyük ketté a terjesztés és a tankönyvkiadás dolgait. Az előbbi, bár nagyon bonyolult feladat, de mégis elválasztható az elsőtől. Való igaz, itt főigazgató úr, Lukács Szabolcs a legtöbb kérdésre választ adott. Valamelyik képviselő megjegyezte, hogy emögött talán politikai szándék volt. Nem titkolt szándéka a kormányunknak, hogy a piac szerepét csökkenteni és az állami szerepvállalást erősíteni akarja minden olyan nagy rendszerben, amelyért az állam felelősséget visel. Tehát ez a döntés megszületett, a Kelló terjesztése... *(Földi László közbeszól.)* Ha valaki beleszól, az egy kicsit megzavarja a gondolatmenetemet.

ELNÖK: Kérlek, hogy hagyd figyelmen kívül a beszólásokat!

DR. HOFFMANN RÓZSA nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár: Jó, megpróbálom lepergetni magamról, úgy, ahogy ezt a parlamenti üléssteremben már lassan megtanultam.

Tehát a terjesztés dolga ezzel azt hiszem, hogy eldőlt. Egy jogszabály így rendezi el, és számomra megnyugtatóak voltak Lukács Szabolcs úr válaszai, én ezzel a továbbiakban nem foglalkoznék.

De azért annyit még hozzáteszek, hogy ez a bizonyos 12-15 százalék azért esetenként több is volt, és a terjesztésre tett százalék bizony, nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a tankönyvárak megnövekedtek. Ha jók az adatok, amelyek rendelkezésemre állnak, akkor azt mondhatom el, hogy míg 2001-ben az éves tankönyvforgalom a költségvetésnek körülbelül 2 milliárd forintjába került, mint említettem, ez tavaly 17 milliárd volt. Ebben benne van az a

sokféleség, amelyet a tankönyvkiadás előállított, és benne volt a tankönyvterjesztésre rátett nagyobb jutalék, és a legdöntőbb érv, amellyel személy szerint is azonosulni tudok, és amelyet Lukács Szabolcs szájából hallottunk, azt mondja, hogy ez egy nonprofit cég, tehát a terjesztést eszerint oldja meg.

Teljes mértékben megértem a jelenlévők aggodalmait és türelmetlenségét. Kérem, miután mindannyian a pedagógia világából jövünk így vagy úgy, önöktől kérek annyi empátiát, hogy egy kicsit nézzék a mi oldalunkról is a dolgot. December 19-én fogadta el a parlament a köznevelési törvényt. Ezzel együtt is megkezdjük már tavaly nyáron a nemzeti alaptanterv előkészítését, hogy ne legyünk iszonyatos időcsúszásban. A sorsát tudják, napirenden van, lényegében elkészült, a korrekciója, a csökkentése folyik most. Ugyanezt az eljárást követjük a kerettantervekkel. Nem várjuk meg a kormány által történő kiadást, hanem megszerveződtek már azok a kerettantervi csoportok, amelyek a nyár elejére, a tanév végére elkészülnek az első kerettantervekkel, hogy a tankönyv-előállítást is ily módon meg tudjuk gyorsítani.

Mindazonáltal nem győzöm elégszer mondani és utoljára tegnap a parlamentben adtam ilyen választ, hogy a NAT-tal kapcsolatban végérvényes kritikát megfogalmazni most nem helyes, hiszen pont abban a stádiumban vagyunk, amikor a társadalmi vita több ezer oldalnyi eredményét feldolgozzuk. És hogy most a NAT sok tananyagot tartalmaz, tudom. Hiller úr éppen azt kifogásolta, hogy úgy mertem nyilatkozni, hogy baltázni kell a tananyagot, lehet, hogy csúnya volt a kifejezés, de pontosan erről van szó. Minimumszabályozásra törekszünk a NAT-ban, ez másképp nem megy, minthogyha nagyon erős kézzel hozzányúlunk ahhoz, amit a szakmai bizottságok leírtak. Hiszen önök is így vannak, az itt jelen lévő képviselők szájából is hallottam már olyan szavakat, hogy ezt vagy azt vagy amazt hiányolják a nemzeti alaptantervből. Olyan javaslatot soha senki nem fogalmazott még meg, hogy mit vegyünk ki belőle. Tehát ez nem egy könnyű munka, a tantervalkotást mindig is kísérte ez a kettősség, most itt tartunk, hogy amennyire lehet, megközelítsük azt az ideális állapotot, hogy valóban minimális szabályozás, és a kompetenciafejlesztésnek és az ismeretszerzésnek egyaránt teret adjon.

Tehát a munka folyik, korántsem zárult le, ezért arra kérem önöket, hogy legyenek annyira méltányosak, hogy higgyék el, hogy ez a szándékunk. Pontosán – hogy így mondjam – jó volt a társadalmi vita, bár várható volt, mert nagy segítséget, érveket, információkat ad ezzel kapcsolatban.

Mi alapján dönt majd a szűri a tankönyvekről? Annak alapján, ahogy eddig. Tartalmi és formai kritériumok alapján. Tehát eddig is volt tankönyvelbírálás, ezután is lesz. Nagyon sok országban működik. Miután van nemzeti alaptantervünk, illetve lesz, lesz kerettanterv, van törvény, az alapvető célok, feladatok, körülmények, időkeretek meg vannak határozva, a tankönyvkutatásnak van egy jól kialakult rendszere, elnök úr elmondta, hogy milyen fejlett tudományos háttérrel dolgozik a tankönyvelbírálás, ez szerintem egyáltalán nem probléma. A keretet megadja az Országos Köznevelési Tanács a tankönyvelbíráláshoz, és mindez nyilvános lesz és a kritériumok is nyilvánosak lesznek.

Az elmondottakból talán nem derült ki, ez valószínűleg az én bevezetőmnek a hiányossága, de ha a nemzeti alaptantervre ráépül iskolatípusonként egy-két kerettanterv, ebből következik, hogy egy kerettantervhez elegendő lesz tantárgyaként egy tankönyv. Most egy más rendszerben vagyunk. Most az iskolák önállóan készítik el a helyi tantervüket, ez indokolja, hogy akár 15-20-féle tankönyv legyen. A jövőben kerettantervet választanak az iskolák, és a kerettantervhez fognak illeszkedni a tankönyvek. Ez tehát a tankönyvterjesztésnek, a –megrendelésnek az ügyét is egyszerűsíteni fogja. Persze, ehhez kell egy kis átfutási idő, amíg felépül az egész rendszer, de még most arról van szó, hogy választ a tanító vagy a tanár vagy az iskolában szabályozott módon a tantestület, hogy az adott évfolyamra javasolt vagy jóváhagyott 15-féle tankönyv közül ezt rendeljük meg, a jövőben ez

úgy fog kinézni, hogy az iskola azt mondja, hogy én a C-jelű kerettanterv szerint tanítok, akkor ebből az következik, hogy a C-jelű kerettantervhez készült tankönyvet vagy esetleg tankönyvvariánst fogja megrendelni.

Kérem, bízzanak azért annyira a szakmaiságunkban, hogy mi magunk is tudjuk, hogy mi a különbség a tankönyv, a munkatankönyv és a munkafüzet között. Mi is tudjuk, hogy amennyiben munkatankönyvről vagy munkafüzetéről van szó, abban a gyerekek dolgoznak, az ilyen értelemben nem lehet tartós. Amennyiben ez az új tankönyvpolitika lehetővé teszi, hogy a tankönyvek ára jelentős mértékben csökkenjen a családok számára, nem tartom kizártnak, hogy alapvető munkafüzeteket is ingyen kapjanak meg a gyerekek, ez értelemszerűen nem lesz tartós, hiszen azt nem lehet továbbadni, de ez jelen pillanatban nincsen eldöntve.

Ferenczi képviselő úrnak mondom, hogy a szegénység és a gazdagság most is ott van az iskolában, és az, hogy néhányan majd azt mondják, hogy én megveszem a könyvet, ez egy lehetőség. Ha ön jobbnak tartja azt, hogy tiltsuk meg, hogy bárki megvegye a tankönyvet, megfontolás tárgyát képezheti, de szerintem rossz megoldás lenne. Az általános iskolában minden gyerek megkapja a tartós tankönyvet és használja, legalább növekszik a felelőssége, ez is nevelés kérdése, hogy úgy adhassa vissza azt a könyvtárnak, hogy ifjabb társai jövőre megkaphassák.

A dolog tehát nem ilyen tragikusan néz ki, hogy majd a szegény gyerek nem firkálhat a tankönyvbe, a gazdag gyerek meg firkálhat, tanárok vagyunk mindannyian, ön is, én is tudjuk, hogy ez kezelhető iskolai környezetben, és ha ezt sok országban meg tudják valósítani, van előttünk minta, nem mi találtuk fel a spanyolviaszt, akkor bízzunk benne, hogy meg tudjuk valósítani.

Nem titkolom, én nagyon örültem azoknak a megszólalásoknak, amelyek erősítették ezt a gondolatot. Örültem volna, ha a szülői szervezet képviselője is elmondja, hogy milyen nagy könnyebbség azoknak a családoknak, amelyek most nem kerülnek bele a kedvezményezett kategóriába, és bizony, ki kell fizetniük év elején azt a gyerekenkénti 20 vagy akár több ezer forintot a tankönyvre. Ezen a helyzeten akarunk változtatni, hogy a tankönyvet ingyen kaphassák meg ezek a gyerekek.

Arról nem volt szó, én határozottan mondtam, hogy egyelőre nem tervezzük a gimnáziumokban, a középiskolákban a tartós tankönyvet, azt hiszem, Osztolykán képviselő asszony tette ezt a kifogást, éppen hogy azt mondtam, hogy nem tervezzük. Nem tartjuk kizártnak, ha erre igény lesz, hogy foglalkozzunk a kérdéssel, hogy napirendre tűzzük, jelen pillanatban úgy gondoljuk, hogy erre nincs szükség.

Az időtényezőt hiányolta elnök úr, vagy azt említette, mint kockázati tényezőt. Egyetérték vele, én sem titkoltam. Mondtam, hogy nagyon feszes az időzítés, én csak arra tudok ígéretet tenni, hogy önmagunkat nem kímélve, mindent megteszünk annak érdekében, hogy kerüljünk itt időzavarba.

A pedagógusok tankönyv-megismerésére viszont ismét csak azt mondom, hogy nem kell rászánni azt a jelen rendszerben sem meglévő időt, hogy olyan nagyon megismerjék, mert a kerettantervet választják, és ehhez készül a tankönyv, amit viszont szakemberek bírálnak, és ilyen szakemberek viszont vannak.

Én tisztelettel megkérdezem, tudnak-e akárcsak egyetlenegy olyan pedagógusról is, akit az elmúlt 10-16 évben az jellemzett, hogy 15 tankönyvet alaposan áttanulmányozott, kipróbált és ennek alapján hozott felelősségteljes döntést, hogy melyik tankönyvet válassza.

ELNÖK: Tudunk. Van ilyen.

DR. HOFFMANN RÓZSA nemzeti erőforrás minisztériumi államtitkár: Elenyésző kisebbségben elképzelhető, hogy van ilyen, de általában azt mutatják a felmérések, hogy sokkal inkább a megszokás, az iskolai hagyomány, az iskolában bevált módszerek, meg az,

hogy tavaly is jó volt, idén is jó lesz, ilyen alapon választottak. Ez a helyzet meg fog szűnni, és minőségi alapra akarjuk helyezni. Nem az a szándékunk tehát, hogy tizedeljük a tankönyvek számát, ezt a kiadóknak mondom, hiszen a féleségek száma fog csak csökkenni, de a gyerekek számára, a gyerekeknek kézbe adott tankönyvek darabszáma csak annyiban csökken, amennyivel a gyerekek létszáma csökken. Tehát még eddig a féleségek sokan voltak, most a féleség kevesebb lesz, de a tankönyv darabszáma nagyjából adekvát a gyereklétszámmal.

Ezért tehát ezt a fajta üzleti hasznát nem fenyegeti veszély a kiadóknak, de nem titkolom, hogy alapvetően nekünk a minőségbiztosításra és a családok pénztárcájának és a központi költségvetés kordában tartása, de első helyen a minőség biztosítása az új tankönyvrendszerrel a célunk. Elfogadom Hiller képviselő úrnak, hogy az egész koncepcióval nem ért egyet. Ismerjük az ő álláspontját. Ez a helyzet, hogy most ez a koncepció van az oktatásügyben. Én ezzel együtt is köszönöm önnek, hogy mindig konstruktívan igyekszik hozzászólni a témákhoz, a mi kormányunk nem piaci alapra akarja helyezni azoknak a nagy rendszereknek a működtetését, amelyekért az állam felelősséget vállalt.

Végül utoljára hagytam azt a kérdést, amelyet nagyon sokan firtatni, hogy most nem tudták meg, hogy mi lesz a feladat, meg kevés konkrétumot mondtam. Higgyék el, hogy nem azért, mert itt kertelni vagy kendőzni akartam, azzal kezdtem a megszólalásomat, hogy két komoly jogszabályt, a tankönyvpiac rendjéről szóló törvényt és a tankönyvvé nyilvánításról szóló OM-rendeletet módosítanunk kell. Ehhez a munkához azt reméltem, azt vártam és kaptam is, hogy a mai tanácskozás is ad olyan szakmai muníciót, húsvét utánra tűztük ki azt az első határidőt, munkacsoporti megbeszélést, ha úgy tetszik, ahol ennek a két jogszabálynak a tartalmi kidolgozását folytatjuk az eddigi meglévő alapokon. Ígéretet itt pedig arra tudok tenni, hogy mind az Oktatási, tudományos bizottság, mind a meghívott szakemberek nem teljességének, de egy-két képviselőjének a részvételére ebben a munkában számítunk. Hiszen olyan munkáról van szó, ahol nagyon jól kell ismerni a meglévő gyakorlatot, nagyon jól kell ismerni azt, hogy meddig lehet álmodozni, és hol van az a lépés, ahol nagyon konkrétan, nagyon határozottan, részletesen szabályozni kell az egész területet. Akinek ebben a jogalkotási munkában van részvételi szándéka, az kérem, hogy a munkatársamnál, Kamp Alfrédnál jelezze. Mivel egy 20 fős munkacsoportban nem lehet jogszabályt alkotni, ezért arra teszek ígéretet, hogy néhány erre jelentkezőt behívunk ebbe a munkacsoportba, és ez lesz a feladat, hogy felépítsük a rendszert, kitöltsük azokat a hézagokat. Elég sok kérdésre van formálódó válaszuk, de teljesen kész válasz nincs. Így például a tankönyvjóváahagyás új rendje nagyon sok szakmai tudást igényel, erre nyilvánvalóan tankönyvelméleti szakembereket is fel kell kérni, azon túl, hogy akik eddig ezt a jóváahagyást végezték, ennek a jogi, pénzügyi mechanizmusát újragondolni. Szándékunk az, hogy amit nem muszáj, azt nem változtatunk, de amit meg kell változtatni a törvénynek és ennek az új koncepciónak az érdekében, értelemszerűen azt megváltoztatjuk.

Úgyhogy tisztelettel köszönetet mondok az együttműködési szándékért, a sok hozzászólásért. Azt szeretném kérni, hogy legyenek egy picivel nagyobb bizalommal és empátiával, és néha jó lenne ilyen pozitív, reményt keltő szavakat is hallani, hogy ugyan ez meg az még nincs kész, de azért bízunk benne, hogy meglesz. Én még nem vesztettem el az optimizmusokat és a munkatársaim sem, úgyhogy meg fogjuk ezt oldani.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt lezárnám az ülést, akkor növelendő ezt a kívánatos bizalmat, én azt javaslom, hogy ha van konkrét kérdés, amire választ kell kapnunk a jövő megtervezése érdekében, azt juttassák el hozzánk, államtitkár asszonyhoz. Mi is, mint képviselők ezt fontosnak tartjuk, hogy ez egy működőképes rendszer legyen, ezért jó, ha látjuk ezeket a konkrét kérdéseket, mert nem vagyunk se könyvkiadók, se terjesztők, ezért az önök szempontjai nekünk fontosak, hogy ismerjük.

Tehát felszólítás, kérés, hiszen nem lehet egy ilyen ülés két és fél óráján mindent végigbeszélni, ha maradtak nyitott, el nem döntött, nem ismert kérdések, azokat legyenek kedvesek megcímezni nekem, és ez nem kell hogy bizottsági keretben folytatódjon, ez mehet tovább ez az iteráció.

Arra, amit Szarvas-Ballér Judit felvetett, hogy normatív-e a kerettantervek után a tankönyvek engedélyezése, államtitkár asszony válaszolt, hogy normatív. Tehát nem az a cél, hogy kettő legyen. Ha három tankönyv éri el a 180 centit, akkor három tankönyv lesz, ha hat éri el a 180 centit, akkor hat. Csak a 180 centi legyen elég világos kritérium. Tehát normatív engedélyezési, jóváhagyási rendszert kíván felépíteni, ahogy eddig is az volt, csak egy kicsit nagy volt a rosta lyuka, ha jól foglalom össze az elmondottakat.

De nem akarunk áttérni arra, hogy deklaráljuk, hogy csak egy vagy csak kettő. Normák vannak, amit teljesíteni kell, a normák pedig az elmondottak szerint nagyon szigorúak, de igazságosak lesznek.

Mindenkinek jó délutánt kívánok, köszönöm a részvételt.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 40 perc)

Pokorni Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Pavlánszky Éva